

KLASSEKAMPEN

KR. 1

MARXISTISK-LENINISTISK NR. 4 MAI 1969
ARBEIDER AVIS

TIL KAMP MOT DET BORGERLIGE KLASSEDIKTATURET!

I ein situasjon med indre uro vil NATO vera med på å slå ned arbeidarklassen i Noreg. Før klassekampen for alvor har kvesst seg til, gjer den borgarlege staten bruk av "lovlege" og parlamentariske middel til å halda klassekampen nede, med tiltak som tvungen lønnsnemd arbeidsretten, lov om arbeidstvistar og liknande. Men når arbeidarklassen har reist seg til kamp, når det er uro og omfattande streiker kan regjeringa slå fast at "nasjonens sikkerhet er truet", og då vil unntakslover bli sette i verk. Militære og halvmilitære politistyrkar vil bli sette inn for å halda "ro og orden", det vil bli massearrestasjonar av folk som er imot det kapitalistiske systemet, og NATO vil gjennomføre kupp tilsvarende kuppet i Hellas for to år sidan.

Ein kan spørja om det ikkje er noko hysterisk å hevda slikt, om det er noko anna enn mistankar. Mange vil vera samde i at det kan vera rimleg å dra slike slutningar, men dei vil vera noke skeptiske til om det verkeleg er sant. Vi vil helst ikkje tru at "våre" makthavarar er med på slikt. Men alt dette kan dokumenterast.

Vi veit kva planar som er utarbeid med NATO for å setjast i verk i ein krisesituasjon, og det går fram av desse planane at dei rettar seg mot folk i Noreg, mot norske sosialistar. I dette nummeret av KLASSEKAMPEN har vi henta opplys-

ningar frå løynlege NATO-dokument som gjeld kupplanar for NATO-landa i Europa, og vi gjev att utsegner frå den tidlegare sjefen for overvåkingspolitiet, Asbjørn Bryhn, som i intervjuet med Verdens Gang og Aftenposten har fortalt det vi treng å

vita om arbeidet til det hemmelege politiet i Noreg. Til dette kjem og ein artikkel om unntakslovene som vart vedtekne av Stortinget tidleg i 50-åra, og ein artikkel om det fascistiske NATO-kuppet i Hellas.

Når vi skriv om dette, er det for å klargjera karakteren av den norske staten, og det internasjonale undertrykkingssystem den er ein del av, slik at alle revolusjonære skal vita kva som kan koma til å henda og kan bu seg i tide.

Slike tiltak, kupp og massearrestasjonar, lyt vi rekna med, men det er ingen grunn til å la seg skræma. Arbeidarklassen gjer ikkje opp kampen for sosialismen, og kan ikkje gjera det. Gjev nokre opp kampen, vil andre ta han opp att, for denne kampen må arbeidarklassen ta, i Noreg som i resten av verda. Når folket fyrst reiser seg, vil dei reaksjonære måtta tapa, for dei reaksjonære med alt sitt skyts vil vera berre papirtigrar på lengre sikt i kampen mot dei store massane av folket. Difor må vi føra kampen med dei middel som trengs til kvar tid.

SE MIDTSIDENE.

STREIK MOT MOMS!

Kapitalens hardeste framstøt mot arbeiderne den siste tida er forslaget om innføring av ny skatteordning, moms. Innføringa av moms betyr en kraftig forverring av arbeidsfolks stilling, ikke bare ved at det fører til ei umiddelbar prisstigning på lavt regna 5-6%, men først og fremst ved at kapitaleierne gjennom statsapparatet da får et uhyre raffinert instrument som de på lang sikt kan

bruke til å velte stadig større byrder over på arbeidsfolk.

Både de borgerlige partiene og Arbeiderpartiet går inn for momsen. Forskjellen er bare at Arbeiderpartiet i en overgangsperiode vil ha med noen lure kompensasjonsordninger som skal få folk til å svelge systemet.

Større og større grupper av arbeid-

ere, småbrukere, studenter og fiskere reiser seg til motstand mot det reaksjonære systemet som moms er. Før saka kommer opp i de borgerlige statsorganene, vil det i Oslo bli gjennomført ei omfattende streik på en eller to timer med protestdemonstrasjon mot Stortinget og regjeringa. Liknende aksjoner vil bli satt igang andre steder i landet.

Se side 8.

klipp og kommentar klipp og kommentar

"KAPITALEN" PÅ SVENSK

Første bind av Marx' "Kapitalen", har kommet på svensk utgitt av Bo Caverfors i samarbeid med Clarté.

Det skulle være unødvendig å understreke hvor viktig denne boka er. Det som imidlertid er gledelig, er at "Kapitalen" nå er tilgjengelig på et skandinavisk språk, etter at f.eks. den norske utgaven har vært utsolgt i en mannsalder. Oversettelsen virker god, alle fremmedord er systematisk forklart, slik at det skulle være mulig for alle å studere denne ytterst viktige boka.

Prisen på 1. bind er ca. 45 norske kroner. De andre binda kommer seinere.

Andre viktige og aktuelle bøker:
Bo Gustafsson: Arbeid og Kapital. Utgitt på norsk av Trondheim SUF.
Lenin: Imperialismen. (Kr 12,50).

Mao Tse-tung: Den korrekte behandling av motsetninger i folket. Utgitt av Oslo Bok & Papirhandel. (Kr 4,50).

Mao Tse-tung: Sitater. (Kr 4,40).

Lenin: Staten og Revolusjonen. (Kr 14,50).

Lenin: Marx/Engels marxisme. (Kr 10,-).

Interesserte kan henvende seg til SUF's bokformidling, postboks 6159, Etterstad, Oslo 6.

"DA PROLETARIATET DIKTERTE I HAMMERFEST".

Det har kommet inn til redaksjonen endel riktig kritikk på artikkelen i Klassekampen nr. 3 april 69, som behandlet arbeideropstanden i Hammerfest. Artikkelen var god og trakk fram historiske lærdommer som den revolusjonære bevegelsen i Norge må analysere skikkelig. Slike artikler bidrar til å knuse borgerskapets myte om at den norske arbeiderklassen mangler revolusjonære tradisjoner.

Likevel er det et avsnitt i artikkelen som må kritiseres. Forfatterne skriver at:
"Den viktigste lærdommen vi kan trekke ut av disse hendene i 1921, er derfor ganske enkelt at "skal det bli noen revolusjon, må det finnes et revolusjonært parti", for enda en gang å si det med formann Mao. Slike partier har vi ikke hatt i Norge siden DNA i 1921 for første gang avslørte seg som revisjonistisk."

For det første trengs det her en bedre vurdering av DNA's historiske rolle. Vurderingen er antakelig riktig, men for å kunne trekke lærdommer til vår kamp må dette spørsmålet analyseres nærmere.

Men den alvorligste feilen ved det som er sitert ovenfor, er at forfatterne helt overser NKP's forhold til den norske revolusjonære bevegelsen. Er det riktig at NKP aldri har vært revolusjonært, mange gode kamerater stiller seg tvilende til denne påstanden. Det blir derfor nødvendig for oss å analysere NKP's politikk i tida 1921-40, under krigen 1940-45 og etterkrigstida fram til i dag. Vi må undersøke virkningene av SUKP's 20. kongress på NKP's politikk og NKP's nedlegging av sin egen ungdomsbevegelse, osv. Dette arbeidet kan bli til stor nytte for oss i vårt arbeid for å skape arbeiderklassens revolusjonære parti i Norge i dag.

4VEITA POSTKONTOR, Oslo 6. Postgiro nummer 20 66 99
ABONNEMENTSPRISER: kr. 15,00 pr. år (sv. kr. 12,00).
Gruppeabonnement: kr. 60,00 pr. år for 5 eks. og
kr. 110,00 pr. år for 10 eks.
K L A S S E K A M P E N gis ut av ei gruppe marxist-leninister, og kommer foreløpig ut en gang i måneden.
Redaktører og ansvarlige utgivere:
ANDERS M. ANDERSEN og FINN AASHEIM

KLASSEJUS I OSLO BYRETT

KLASSE-JUS I OSLO BYRETT.

Den 14. april ble Oslo Byrett satt for å begynne saken mot Narvik-studenten Einar Knudsen, etter at Justisdepartementet hadde avvist hans varsel om at han ikke ønsket å avtjene militærtjeneste for NATO. Statens prosessfullmektig brukte kort tid. Etter noen få minutters oppsummering av statens tradisjonelle argumenter om at Knudsens argumentasjon var "tidsbestemt og situasjonsbetinget", la han ned påstand om at "søknaden måtte avvises som fritakingsgrunn for militær vernepliktstjeneste". Da foldet 12 unge kvinner på tilhørerbenken ut små toytransparenser med slagord som: "Staten anklager, staten dømmer", "Knudsen er dømt på forhånd" og "Bekjemp klassejus". Demonstrasjonen foregikk i fullstendig stillhet, og dommeren som satt rett ovenfor tilhørerbenken merket ikke noe før statens prosessfullmektig nektet å fortsette sitt innlegg.

Årsaken til denne meningsytringen er åpenbar. I sak etter sak blir idag de politiske militærnektene dømt til å velge mellom NATO og fengslene. Uansett søknadens politiske innhold, enten hovedvekten er lagt på Norge og imperialismen, eller på militærapparatets funksjon i klassesamfunnet, så svarer Justisdepartementet med de samme argumentene. Og statens politiadjuantanter fører deretter statens sak for statens domstoler med statens representanter som dommere. Resultatet er gitt på forhånd; Knudsen og andre politiske militærnektene er i realiteten allerede dømt.

Men da en stillferdig meningsytring, som ikke et øyeblikk virket forstyrrende på rettsforhandlingene, påpekte dette, hevdet dommeren straks

at "rettens ro og verdighet var krenket" dersom noen uoppdagete reserter av en slik "verdighet" skulle forekomme i forbindelse med de politiske militærnektersakene, så ble det ikke mange smulene igjen da vakthavende styrke på Møllergata 19 marsjerte inn for å rydde salen for tilhørere.

I aftenposten sto det samme ettermiddag å lese at det var gjennomført "en overlagt provokasjon mot norsk rettsvesen og politi". Morgenpostens overskrift var "pøbelterror". For å forsøke å avspore enhver politisk debatt ble det skrevet om forsøk på å avbryte rettsforhandlingene med hyling, sparking, spytting og kloring.

"Den som lyg, og veit at han lyg og likevel lyg, han må ha den onde sjøl til forar" sto det engang under krigen på en kalender ved Hitlers fødselsdato. Men vår oppgave er ikke å moralisere over oppspinn i borgerlig presse. For tross foreningen står følgende klart for enhver folkelig fornuft: Domstolene brukes stadig vekk som et redskap for statens tvangspolitikk overfor de politiske militærnektene. Sjøl om hver søknad formelt behandles, så er utfallet av statens søksmål klart lenge før rettsaken: Staten anklager, staten dømmer, dvs.: de politiske militærnektene avvises.

Men disse forholdene kan ikke engang bli påpekt i en rettsal, før "orden" må gjenopprettes og tilhørerne arresteres.

Etter politiets brutale behandling av kvinnene nektet Einar Knudsen og hans prosessfullmektig Sigurd Allern å fortsette saken, og forlot straks rettslokalet. Men da Allern protesterte mot at to politifolk vred armene rundt på en

av kvinnene til hun ga tydelig uttrykk for smerter, så ble også han arrestert!

Byretten forlangte etter dette saken berammet på nytt, og har varslet offentlig av Knudsen vil bli hentet med makt dersom han ikke møter. Det kan ventes at myndighetenes holdning overfor de politiske militærnektene i framtida vil bli skjerpert. Kampen mot norsk NATO-tjeneste må derfor mer og mer føres sammen med en kamp mot norsk klassejustis.

DEN FØRSTE POLITISKE MILITÆRNEKTER ER FENGSELET!

Som kjent betyr rettsapparatets systematiske avvising av de politiske militærnektene at disse må velge mellom to ting: avtjene NATO-tjeneste eller bli fengslet.

Det siste skjedde for en tid tilbake med Olav Bakken Jensen fra Meråker. Han fortjener i denne situasjonen all vår solidaritet og støtte. For de som ønsker å kontakte ham er adressen:

Trondheim Kretsfengsel, Kongensgt. 85, Trondheim.

Mye tyder på at statsapparatet nå satser alt på å gjøre unna så mange saker som mulig i løpet av 1969. Samtlige av de 2 - 300 politiske militærnektene vil før eller siden bli dømt. På lengre sikt betyr det at fengslene rundt om i landet vil fylles med politiske fanger.

Klassekampen oppfordrer derfor alle NATO-motstandere til aktivt å støtte de politiske militærnekternes kamp. Protester mot fengslingen av Bakken Jensen! Bekjemp klassestatens organer!

ARBEID OG KAPITAL

Bo Gustafsson holdt et foredrag i Göteborgs Marxistiske Sällskap, høsten 1966. Dette blei seinere trykt og gitt ut.

Trondheim SUF har nå trykt og utgitt dette foredraget, under tittlen "Arbeid og kapital".

Denne artikkelen tar for seg de fleste viktige aspektene ved marxistisk-leninistisk politikk, både teoretisk og praktisk. Dette er gjort i et klart språk og et pedagogisk godt opplegg.

Bo Gustafsson analyserer motsigelsene i den vestlige kapitalismen, kampen mellom USA-imperialismen og sosialismen og dermed grunnlaget for en proletarisk revolusjon.

Han understreker videre betydningen av et skikkelig proletarisk, revolusjonært parti.

Den økonomiske utviklinga i Vest-Europa generelt og Sverige spesielt blir belyst med gode og illustrerende eksempler. Vi får ei god framstilling av forholdet mellom

høgkonjunktur og revisjonisme. Den borgerlige innflytelsen i arbeiderbevegelsen stilles i fokus, både når det gjelder sosialdemokratiets klassesamarbeidspolitik og SKP's revisjonistiske utglidninger.

Den borgerlige myten om "parlamentarisk og fredlig veg" til sosialismen plukkes systematisk fra hverandre. Og på bakgrunn av den økonomiske analysen, vurderinga av klassekreftene osv. konkluderer forfatteren med den sosialistiske revolusjonens nødvendighet og mulighet.

P.g.a. ei rekke viktige hendinger siden 1966 er den norske utgaven supplert med et etterskrift av forfatteren samt to artikler i tidskriftet "Marxistisk Forum". Her gis ei vurdering av den internasjonale situasjonen og klassekampen i Sverige. Det viktigste i denne forbindelse er kampen for et revolusjonært, marxistisk-leninistisk parti i Sverige, og forberedelsen av dette partiet gjennom opprettelsen av Kommunistiska Förbundet

det, marxist-leninisterna. Dette stoffet er svært viktig i den situasjonen vi står i i Norge.

Svakhetene ved "Arbeid og kapital" er etter vår mening følgende:

For det første er framstillinga av revisjonismens utvikling i Øst-Europa ufullstendig. Dette henger ikke minst sammen med at den store proletariske kulturrevolusjonen i Kina, av naturlige grunner ikke er behandla - noe forfatteren også påpeker i etterskriftet.

Siden denne artikkelen behandler så mange saker, er det naturlig at problemene blir overflatisk behandla. Men alle revolusjonære kamerater oppfordres til å lese igjennom dette lille, men nødvendige heftet.

Særlig viktig burde det være å lese igjennom som ei førsteinnføring for kamerater som skal ta til med systematiske studier i marxismen-leninismen, Mao Tse-tungens tenkning i grupper, studier, sirkler osv., i kampen for å reise et skikkelig marxistisk-leninistisk arbeiderparti.

RUNDKJØRING PÅ TINGET?

SF har nominert i Oslo og Nordland - de to fylker der partiet kanskje ennå kan få mandat. Stortingskandidatene er et slående eksempel på SF's raske opprøping.

1. mann i Oslo, Tore Linné Eriksen, er en rein politisk lettvekt. Tross all ytre fysisk fylde. I likhet med Gustavsen vil han starte med visse talegaver, men uten elementære kunnskaper om faglig politikk, økonomisk politikk osv.

Politisk har "Trygve Linné" vinglet fra side til side. Han startet som pasifist. Men da han skulle bli formann i Studentersamfunnet, Oslo, var han svært "revolusjonær", og la seg nær opp til SUF. Så snart formannsstillingen var sikret, sluttet han seg til Berge Furrres frammarsj til makta i SF.

Tidlig høsten 1968 sa Eriksen til Dagbladet at han ville på tinget, for "godhet uten makt er en annen form for ondskap"! De høye tankene han har om seg sjøl, deles ikke av andre SF-ere, som ser ham som en vendekappe uten po-

litisk profil. SF håper tydeligvis at han skal ha "kjendis"-appell til velgere med akademisk bakgrunn. Mindre sannsynlig er det vel at klassebevisste arbeidere går på limpinnen.

Onde tunger påstår at høgrefløyen valgte Eriksen i desperasjon, siden det eneste alternativet var "Orientering"s redaktør, Kjell Cordtsen! Ellers var motkandidat på nominasjonsmøtet Per Aavatsmark, som i sin tid falt av AP nærmest ved et ulykkestilfelle. I Oslo kommunistyre klarte Aavatsmark å stemme for lønnsnemd mot sjukepleierne, sjøl da SF's sentralstyre gikk mot!

I Nordland stiller Holms varammann, den politiske analfabeten Roald Schultz. I Mo i Rana SF har hans beste allierte blant medlemmene vært en offiser og erklært NATO-tilhenger.

Til kommunevalget i 1967 stilte Schultz på et program der viktigste post var flere rundkjøringer i Rana sentrum!

Han har sagt at han ikke skjønner hvorfor utenlandsk kapital ikke skal få etablere seg fullstendig fritt i Norge. Han er for "nordisk økonomisk samarbeid" fordi Sverige er så radikalt bl.a. på det seksuelle området (fri porno)! Ingen som kjenner Roald Schultz, mistenker ham for å ha noe slags kjennskap til hva sosialisme er.

Mens forgjengeren Holm skjuler sin uvitenhet ved å holde kjeft, snakker Schultz meget og gjerne. Derfor kan vi vente mange kostelige tabber om han kommer på tinget. Det er forresten lite trolig, for Schultz' brautende og klossete holdning under splittelsen har gjort ham upopulær langt inn i høgrefløyen i Nordland SF.

Nye tingmenn vil kanskje forlenge SF's liv. Men når vi ser på de aktuelle kandidatene er vi likevel nesten fristet til å håpe at de kommer inn. Om Eriksen og Schultz kommer til, vil de nødvendigvis avsløre SF for arbeiderne, og derfor sjøl hjelpe til med å begrave SF.

AVVIS ALL UBRUKELIG TENKING!

ARBEIDERKLASSEN I OPPBRUDD

Krisa snur opp ned på alle ting. "Vel-ferdssamfunnet" som alle trodde på i går, er i dag avslørt som et pent navn over-lassen setter på kapitalismen når den går gjennom en tilfeldig høykonjunktur. Klassekampen flammer opp over alt.

Kirken og religionen skaffet middel-alderens feudalister et jerngrep om bondene Dagens monopolkapitalister bruker LO og AP til å lamme arbeiderne. Men nå blir det for synlig at pumper og sosialdemokrater lever fett på frukten av folkets arbeid. Klassekamp, ikke classesamarbeid, fag-opposisjon, ikke pumper – dette er blitt enkle krav som arbeiderne lett forstår.

NKP og SF-ledelsen snakker om arbeiderklassen, om sosialismen. Men når gjorde disse revisjonistene og reformistene sist noe for arbeidsfolk? Gruppene deres mangler skikkelige røtter i arbeiderklassen, er splitta av maktkamp og personkrangel, uten skikkelig enhet og handlekraft. De verken kan eller vil gjøre noe.

"Arbeiderklassen" er for disse folka "venstre"-AP-ere, småpumper i fagbevegelsen og småborgerlige akademikere, som kan brukes som stemmekveg. Kampen skal skaffe lederne "bein" i storting og kommunestyre, og ingenting må "skremme velgerne" – dvs. Dagbladet og Aftenposten. Slike folk er sosialister bare i ord, ikke i handling. Arbeiderne ser etter hvert at de ikke er noe alternativ til DNA.

KLASSEKAMPENS alternativ er arbeiderklassens eget, kommunistiske parti, med marxismen-leninismen og Mao's tenkning som rettesnor og demokratisk-sentralistisk arbeidsmåte. Bare et slikt redskap kan lede arbeiderklassens kamp for dagskrava, for en rød fagbevegelse osv. – og kampen for makta, for sosialismen.

Vi kjenner mange innvendinger mot dette synet: "Alle partier er noe skitt. Arbeiderne trenger ikke noe eget parti – det er mange nok! Det greier seg å jobbe i fagbevegelsen. – Disse teoriene er utarbeida for andre tider og himmelstrøk. Slike dogmer duger ikke i Norge. – "Demokratisk sentralisme" betyr parti-diktatur. Det trengs kanskje i en borgerkrigsituasjon, men ikke her. – Norske arbeidere er sløve og konservative. Sjøl om dette er bra saker, så nytter det ikke, vi får dem ikke med oss. Vi må jenke på prinsippene og være mer vage, det er eneste sjanse."

Dette er borgerlige ideer! Det forandrer ikke på saken at de har fått grobunn, fordi arbeiderne med rette er skuffet over utviklinga.

Slike tanker spres også av folk som gjør seg svært "revolusjonære" – de "går i rød frakk og selger sosialdemokratiske varer". Nettopp derfor er det spesielt viktig at alle virkelige revolusjonæreforklarer ærlige arbeidere feilene i en slik tankegang. Derfor vil vi gå inn på en del hovedpunkter i teorien om partiet, slik den er utforma av arbeiderklassens store ledere Marx, Engels, Lenin, Stalin og Mao.

ALLE HINDRINGER KAN OVERVINNES!

"Folket og bare folket er den drivkrafta som skaper verdenshistorien".

– Mao Tse-tung –

Historien i det 20. århundre skapes av klassekampen mellom arbeid og kapital. Kapitalistene kjemper mot arbeidernes krav, fagforeninger og partier, mot de undertrykte nasjonenes anti-imperialistiske frihetsbevegelser, mot de sosialistiske arbeiderstatene: Sovjetunionen fra 1917 og fram til Stalins død, folkets Kina fra 1949 til i dag. Klassekampene har formet politikken, staten, kulturen.

Lønnsarbeiderklassen (proletariatet) som den moderne storproduksjonen gjør til verdens største klasse, kan bare trygge sin stilling ved å avskaffe kapitalismen med makt og sjøl ta makta over samfunnet – opprette sosialismen. Kapitalisten kan ikke eksistere uten lønsslaver – uten dem er han ingen ting. Men arbeideren kan ikke levé uten å gjøre motstand mot undertrykkerne for tilsitt å tilintetgjøre undertrykkerklassen. I vår tid kan kampene mellom arbeid og kapital bare bli stadig mektigere, helt til arbeidet går av med den endelige seieren.

Lønnsarbeideren – "den vanlige mannen i gata" – er altså slett ikke den ubetydelige personen overklassens åndssnobber (inklusive noen "sosialister") vil ha det til. Tvert imot er han vårt århundredes hovedperson: det er han alt hviler på. Når han

Skal det bli en revolusjon, må det finnes et revolusjonært parti. Uten et parti som bygger på den marxistisk-leninistiske revolusjonære teori og er av marxistisk-leninistisk revolusjonær type, er det umulig å lede arbeiderklassen og de brede folkemassene i kampen for å knuse imperialismen og dens lakeier.

– Mao Tse-tung –

rører på seg, rister hele samfunnet – husk Frankrike i mai 1968! Av frykt for at han skal våkne, slår statsmakta voldssomt ned på enhver sterk mønstring av revolusjonær styrke. Sannelig ikke rart at overklassen vil ha ham sløv!

Marx og Engels, som grunnla den moderne sosialistiske arbeiderbevegelsen, reiste denne parolen i 1848: ARBEIDERNE OG UNDERTRYKTE I ALLE LAND, FOREN DERE! Den gangen var arbeiderklassen ennå ny og utvikla, mangla tru på seg sjøl (klassebevissthet) og slepte ofte etter radikale borgerpartier i politikken. Marx og Engels viste at arbeiderklassens frigjøring må være dens eget verk – bare et parti som er utgått av klassen sjøl er å stole på.

Arbeiderklassen kan bare være en maktfaktor som organisert kraft. Hele den moderne arbeiderbevegelsens historie handler om framgang for den sterke, organiserte og klassebevisste bevegelsen, tilbakegang for den svake, desorganiserte og borgerlige bevegelsen.

Folk som sprer mismot og sier at intet kan gjøres fordi arbeiderklassen er "svak", "avmektig" og "politisk passiv" må derfor få dette svaret: Nettopp mangelen på et eget, politisk arbeiderparti gjør den "avmektig" og "passiv"! Svak er den slett ikke, men Norges mektigste klasse. Det største hinderet for arbeiderklassen idag er jo nettopp de svære ruinene av bygninger den sjøl har reist: AP og LO! Viser ikke dette at arbeiderklassens styrke er veldig, sjøl om kreftene midlertidig er bundet fordi opportunistene har ødelagt dens organisasjoner? Dette kan da vel ikke være noe argument mot et revolusjonært arbeiderparti. Det kan bare bety at et slikt parti må skapes så snart som mulig!

ARBEIDERKLASSEN TRENGER ET PARTI AV EN NY TYPE

Industriarbeiderklassen trådte inn på historiens arena da den organiserte seg. Seier vant klassen først da den skapte det kommunistiske parti – det Lenin, Stalin og Mao kaller et parti av en ny type.

Vi skal vise i 5 punkter hvordan dette kommunistiske partiet atskiller seg fra de forskjellige "arbeiderpartiene" som finnes i Norge nå.

1. Erfaringene fra hundre års kamp viser at arbeiderklassen ikke kan bruke et parti som er sosialistisk bare allment, i ord. "Revolusjonen er intet teselskap". For å slå klassefienden trengs det et kampparti.

Et slikt parti kan bare skapes gjennom kamp. "Vi går inn for en aktiv ideologisk kamp, for den er det våpen som kan bringe oss indre sammensveising i partiet...liberalismen derimot avviser ideologisk kamp og går inn for en prinsipløs fred..."(Mao). Derfor avviser partiet enhet med borgerlige elementer i arbeiderklassen, skiller seg fra dem.

Det viste seg at alle slags småpumper og borgere i arbeiderbevegelsen desperat motarbeida de revolusjonæres kamp for å bygge opp et slikt kampparti. Alt revolusjonært så de som noe styggedom som truet deres egne karrierer. Nettopp derfor måtte partiet splitte seg fra opportunistene av alle slag, for å gå inn i kampen med reine rekke. Som arbeiderklassens store ledere sa det: "Partiet styrker seg ved å rense seg."

Et slikt parti – et parti sammensveisa på reint klassegrunnlag – la grunnlaget for seieren i Oktoberrevolusjonen i 1917 og Kinas revolusjon i 1949. Ingen steder har noen revolusjon vunnet varig seier uten et slikt parti.

2. "Et parti som leder en stor revolusjonær bevegelse kan ikke eksistere uten å beherske den revolusjonære teori, uten å være i besittelse av kunnskaper i historie, uten grundig forståelse av den praktiske bevegelsen".

– Mao Tse-tung –

Den revolusjonære teorien – marxismen-leninismen, Mao Tse-tungs tenkning – er "ikke et dogme men en rettesnor til handling"(Engels). Den sammenfatter erfaringene fra klassekampen til vitenskapen om hvordan man gjør revolusjon. Å fornekte den vitenskapelige sosialismen betyr å sette seg tilbake til steinalderen.

3. Partiet nytter metoden med kritikk og sjølkritikk. Dette betyr ikke "ros og sjølros" som noen uvitende folk tror. Partiet ventet slett ikke å unngå alle feil. Lenin sa at den kloke er ikke ufeilbarlig – for det er umulig – men den kloke gjør så få feil som mulig, og klarer å rette på dem raskt og effektivt. Et "klokt" parti av Lenins type hever seg over borgerlige partier nettopp fordi det kan "rette på fortidas feil for å unngå feil for framtida" (Mao).

4. Partiet arbeider i samsvar med den demokratiske sentralismen. "Prinsippene for et allment demokratisk liv under en sentralisert ledelse må opprettholdes strengt" (Mao). Klassefienden har store maktmidler til rådighet. Bare et sterkt parti kan slå ham.

Demokratiets metode – med stadig diskusjon og ideologisk kamp, kritikk og sjølkritikk – former den politiske linja i samsvar med medlemmenes vilje, holder partiet friskt og levende, og mobiliserer alle krefter til kamp.

Sentralismens metode setter medlemmenes vilje ut i livet på en maktfull måte. Egentlig kan intet demokrati eksistere uten sentralisme, for bare sentralismen kan sikre at medlemmenes vilje virkelig blir omsatt til handling. Sentralismen forener partiet og stiller det under en ledelse i kampen mot klassefienden.

Mao sier dette om den demokratiske sentralismen:

"Det er nødvendig på ny å minne om parti-disiplinen:

- 1) Enkeltpersonen må underordne seg organisasjonen.
- 2) Mindretallet må underordne seg flertallet.
- 3) Lavere instanser er underordnet de høyere.
- 4) Hele partiet er underordnet sentralkomiteen.

Den som krenker disse reglene for partiet, undergraver partiets enhet".

"Når mindretallets standpunkt er avvist, har mindretallet plikt til å støtte det vedtaket som flertallet har fattet. Om nødvendig kan spørsmålet stilles opp til fornyet behandling på neste møte, men det er ikke på noen måte tillatt å handle i strid med et fattet vedtak".

Et norsk, kommunistisk parti trenger også en slik disiplin. Klassefienden er hverken svakere eller uskyldig enn før – se midtsiden i KLASSEKAMPEN! En fast ledelse er nødvendig. La oss si at man f.eks. i Telemark eller Nordland ikke skjønnte den demokratiske sentralismens betydning. Kunne revolusjonen av den grunn seire i en landsdel alene? Nei, revolusjonen i Norge kan bare seire i Telemark, Oslo, Nordland, Finnmark osv. samtidig. Hva så med folk som fant ut at de ikke ville brye seg for lovlig valgte organer og utføre jobben – gjøre revolusjon? Vi ser at disse folka er en trussel som splitter partiet, like mye her som i Kina.

5. Bare et parti som oppfyller alle disse vilkåra – at det er atskilt fra borgerlige elementer, at det behersker den vitenskapelige sosialistiske teorien, kritikken og sjølkritikken og følger den demokratiske sentralismens arbeidsstil, kan utvikle en riktig ledelse i samsvar med masselinja:

"Å sammenfatte massenes meninger, gå ut til massene igjen med dem, holde fast ved dem og gjennomføre dem, for på denne måten å utarbeide riktige ideer for ledelse – det er den grunnleggende metode for ledelse."

– Mao Tse-tung –

Er dette "dogmatisk teori" for "andre himmelstrøk"? Kan det kanskje eksistere noen som helst andre måter å lede arbeiderklassen fram til seier på – her i Norge? Vi kan ikke skjønne det. Kan et eller annet "ullent" eller "vagt" parti gjennomføre denne formen for ledelse? Sjølsagt ikke.

Samla viser de 5 punktene at det kommunistiske parti slett ikke er en fremmed tropekst, som ikke hører hjemme i Norge. Et slikt parti trengs mer enn noen gang. "Ansvarlige" og "fornuftige" folk som sår tvil om dets grunnlag – teorien, den demokratiske sentralismen osv. – motarbeider i praksis arbeiderklassens interesser og undergraver dens kampkraft. Dette er sant, uansett om disse folka sjøl trur de meiner det godt.

SOSIALISTISKE STUDIEGRUPPER – ET LEDD I FRONTEN

Kampen for et revolusjonært, kommunistisk parti er den viktigste oppgaven for dagens revolusjonære bevegelse. Men dette arbeidet er ikke fullført på en dag. Hvilke omskiftelser det vil føre til, og hvilke kanaler kampen vil nytte kan vi sjølsagt ikke forutsi. Revolusjonære kamerater i flere organisasjoner kan bare løse denne oppgaven sammen, gjennom diskusjon og felles handling.

Ei av frontene i denne kampen holdes av folk som gikk ut av SF etter den siste høyredreinga. Nå trer motsigelsen i denne gruppa inn i ei ny fase. Kjernes spørsmålet blir nettopp holdninga til det kommunistiske partiet.

Den tidligere venstre fløyen i SF var aldri enhetlig. Det fantes revolusjonære, proletariske folk. Andre var politisk høyreorienterte, men også moralsk opprørt over SF-ledelsens overgrep mot venstre fløyen. Få var godt skolert. Mange hadde en feilaktig arbeidsstil, borgerlige og sosialdemokratiske vaner og ideer. Noen få var ganske enkelt opportunister – de så sjansen til å velte SF-ledelsen og sjøl bli "konge på haugen".

Folk som har lært av SF's feil starter nå sosialistiske arbeids- og studiegrupper over hele landet. De skolerer seg i marxismen-leninismen, Mao Tse-tungs tenkning, samarbeider med andre revolusjonære, utvikler en praksis på grunnplanet og knytter bånd til massene.

Samtidig faller de borgerlige folka fra. De som aldri var i virkelig politisk opposisjon til SF, går etterhvert tilbake igjen og blir aktive der. Ole Kopreitan, tidligere parti-sekretær, er ett eksempel. Kopreitan har sjøl bygd opp store deler av SF's grunnorganisasjoner ved å hverve tilfeldige folk uten noen sosialistisk skolering. Sjøl om han var svært radikal i januar, dementerte han nå offentlig at han har meldt seg ut av SF. Han drar tilmed til Finnmark for å drive valgkamp!

Kopreitan er avslørt. Verre er det med ei lita gruppe som forsøker å forgifte arbeids- og studiegruppene med ideer som på alle punkter strider mot grunnprinsippene for det revolusjonære, kommunistiske arbeidet. Hør bare:

Disse folka nekter å skille seg klart fra Kopreitan og andre som jobber for SF. – Dette er å skape falsk fred, rein liberalisme. De synes der er "sektarisk" – eller i alle fall uvesentlig – å studere marxismen-leninismen, Maos tenkning. Dette er å insistere på å ikke lære av fortidas feil – å plassere bevegelsen i steinalderen.

De er mot den demokratiske sentralismen, som er et "diktatur". – Dette er et ekko av borgerlig-individualistisk tankegang, som mener "demokrati" betyr "frihet til å handle mot partiet"! De vil ha en landsomfattende organisasjon så snart som mulig. – Landsomfattende organisasjon – uten skikkelig enhet, teori, demokratisk sentralisme? Kan dette bli noe annet enn (i beste fall) et nytt SF?

De mener attpå til at det viktigste de kan gjøre nå er å stille til valg, og lager alle slags rare opplegg i fortvilte forsøk på å få det til. Uten røtter i arbeiderklassen, uten praksis på grunnplanet skal man altså stille til stortinget. Hvorfor ikke like godt hoppe ut vinduet, flakse med armene og prøve å fly som en fugl? Sânt vrøvl kan aldri skape riktig lederskap i samsvar med masselinja, for arbeidsfolk vil med rette slå disse merkelige fuglene sammen med høyrelederne i NKP og SF, som preker så vakkert under stortingsvalget, men ellers ikke duger til noe. Denne sorten praksis kan aldri skape revolusjonære, men parlamentarikere av Gustavsen-typen eller tullinger og gangstre a la Furubotn.

Borgerlige tanker må avvises. Slagg fra SF må bekjempes. Bra kamerater må hjelpes til å forstå hva som er feil.

Det store flertallet i de sosialistiske arbeids- og studiegruppene veit dette. De har brutt for godt med SF og godtar ingen feilaktig linje. Gruppene er sunne og holder riktig kurs. De vil kjempe mot feilaktige ideer, skaffe erfaringer på grunnplanet og kontakte med massene før de lager noe større.

Kameratene i de sosialistiske arbeids- og studiegruppene holder sin front bra. Dette varsler godt for hele den revolusjonære bevegelsen. Opportunismen går tilbake, revolusjonær politikk vinner fram. Kampen skaper grunnlaget for arbeiderklassens eget, kommunistiske parti, med marxismen-leninismen og Maos tenkning som rettesnor.

VI MÅ GJENREISE LO SOM EN KAMPORGANISASJON!

I formålsparagrafen til LO står det bl.a. at Landsorganisasjonen skal "arbeide for at de tilsluttede forbund blir ledet etter felles retningslinjer for på den måten ved gjensidig solidarisk samvirke mellom forbundene å skape enhet og kraft i arbeidet for å fremme og samordne lønnsstakernes faglige, økonomiske, sosiale og kulturelle interesser".

Dette er fagre ord, og gode ord hvis de svarer til fakta. Men gjør de det?

La oss se på den praksis LO-ledelsen har ført i de forskjellige situasjoner de fagorganiserte har stått overfor.

Foran tariffoppgjøret i fjor kunne Norsk Kommuneforbunds fagblad nr. 2/68 (s.26) fortelle oss at "Representantskapet i LO har vedtatt at tariffrevisjonen i år skal skje forbundsvis, og forbundene ble bedt om å ha sine krav klare til utgangen av januar". Videre står der "Det er sju år siden vi hadde et forbundsvis oppgjør etter gammel oppskrift. Et slikt oppgjør ble også forsøkt i 1963, men endte med fellesoppgjør."

1. april 1968 mottok LO-sekretariatet en henvendelse fra NAF om fellesforhandlinger for en del forbund.

Sekretariatet vedtok å "forsøke" dette. 13 forbund blei med, tre trakk seg seinere. (De ti forbunda som trofast blei med var: Bygning, Papir, Arbeidsmannsforbundet, Bekledning, Tekstil, Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet, Murerforbundet, Treindustrien, Skotøy, Skinn og Lær.) Det fantastiske skjedde at LOs sekretariat godvillig tok imot forslaget fra NAF som i sitt opplegg og konsekvens går rakt imot det vedtak som det samme sekretariat høytidelig hadde vedtatt knapt tre måneder tidligere.

Med dette var skjebnen beseglet for resten av oppgjøret, også for "de 6" forbunda som sto fast på forbundsvis oppgjør (Norsk Grafisk Forbund, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Norsk Nærings- og Nytelsesarbeiderforbund, Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund, Norsk Handel- og Kontorfunksjonærs Forbund og Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer). Avstemminga i "de 6" forbunda blei kopla sammen med avstemminga i "de 10" forbunda som hadde gått med på fellesoppgjør.

Resultatet av fellesavstemminga blei ja til forslaget, men trekker vi ut "de 6" finner vi at det her bare var 39% ja-stemmer og hele 61% nei-stemmer, i Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelforbundet var det 84% nei-stemmer. Derfor gikk arbeiderne ved Hansa Bryggeri 21. juni 1968 til 1-times sit-down streik, og omtrent samtidig foretok havnearbeiderne ved natrutekaia en såkalt ulovlig streik i protest mot tariffoppgjøret. Havnearbeiderne er seinere av Arbeidsretten dømt til å betale et par tusen kroner i bot. Men Pærlus Mentsen var glad for at oppgjøret var brakt "vel i havn".

Under Hovedforhandlingene mellom LO og NAF blei de enige om en ny indeksklause med halvautomatisk regulering som skulle ratifiseres fra 15. januar 1969. Her er indeksen pr. 15. mars 1968 ny basis (135,5 poeng er lik 100 poeng). I spørsmål om hvor mange poeng indeksen kan stige før arbeiderne kan kreve kompensasjon, blei arbeidsgivernes forslag om 5 poeng tatt til følge. 5 poeng på den nye indeksen svarer til 7 på den gamle. Videre blei det avstått fra å kreve kompensasjon for prisstigninga da indeksen gikk over "den røde strek" under forhandlingene. Det tillegget på 20 øre pr. time som arbeiderne skulle få fra 1. januar 1969, som kompensasjon for prisstigning til den nye indeksen trådte i kraft blei fort oppspist av den kraftige prisstigninga vi opplevde ifjor høst.

Klassesamarbeidspolitikken til LO-ledelsen kom også til syne under gjennomføringa av arbeidstidsforkortelsen fra 45 til 42 1/2 times uke. Samtidig med nedskjæringa av arbeidstida gikk LO-ledelsen med på å revidere "arbeidervern"loven. Den tidligere lov om arbeidervern §26 bestemte at "overtidsarbeid for den enkelte arbeider kan finne sted i opp til 30 timer i 2 på hverandre følgende uker."

Dette kalles altså arbeidervernlov!

I samarbeidsavtalens §30 snakkes det om at bedriftsutvalget "skal arbeide for sunn og riktig rasjonalisering". Hva er "sunn og riktig rasjonalisering" og for hvem er den nyttig?

I de siste åra har vi opplevd økende arbeidsløshet, ikke minst i Bergensområdet.

Første halvår ifjor ga Jørgen S. Lien ca. halvparten av arbeidsstokken sparken. Flere bedrifter fulgte etter: Kronosfabrikken 70 mann, Wilhelm Kahrs renseri 40 ansatte (mest kvinner over 50 år), Campbell Andersens enkes fiskeriredskapsfabrikk 50 mann, De Norske Gjør & Spritfabrikker skal legges ned 31. mars i år får ca. 130 ansatte ved Merino-spinneriet sparken.

Dette er resultatet av økende rasjonalisering i næringslivet. Når Hovedavtalen snakker om "å arbeide for en sunn og riktig rasjonalisering" betyr det å dekke over klassemotsetningene i vårt samfunn. Rasjonaliseringa betyr idag økt profitt for kapitalistene, høyere arbeidstempo, dårligere lønnsforhold eller arbeidsløshet for arbeiderne.

En viktig oppgave for fagorganiserte blir å bekjempe LOs byråkratiske klassesamarbeidspolitik. Å bekjempe byråkratiet innenfor fagbevegelsen, er å kjempe for medlemmenes rett til selv å bestemme over sine lønns- og arbeidsvilkår.

Jeg skal vise noen eksempler på at det ikke er medlemmene som har makta i LO: 1. La oss ta avstemningsreglene over tarifforslag. Slik disse er utformet i LOs vedtekter §15, er det i realiteten i mange fag ikke medlemmene som avgjør. Der heter det nemlig at 2/3 av medlemmene må ha deltatt i avstemminga.

Dersom det ikke er tilfelle, er avstemminga bare rådgivende for LOs sekretariat. Erfaringen viser at det bare er et fåtall forbund hvor 2/3 av medlemmene deltar i avstemminga. Avgjørelsen er derfor i virkeligheten alltid overlatt LOs sekretariat. For å rette på dette misforhold har en del fagforeninger i Bygning foreslått å endre §15 i LOs vedtekter slik at det er medlemmene som deltar i avstemminga som skal avgjøre om et forslag skal vedtas eller forkastes.

2. La oss se på den såkalte kopplingsbestemelsen i arbeidstvistloven. §35 punkt 7 gir riksmeklingsmannen anledning til å kople flere forbund sammen under meklings og avstemming over tarifforslag. Som vi så under tariffoppgjøret ifjor blei flere forbund tvunget til å godta tarifforslag som deres egne medlemmer hadde forkastet ved avstemming. 3. Det tredje eksemplet jeg vil ta er valg av representanter til Kongressen. Av forslagene på representanter som kommer fra fagforeningene, plukker forbundsstyrene

ut de navn som skal innstilles. At innstillinga sendes ut igjennom medlemmene er bare et skuespill, for det er svært vanskelig for avdelingene, innen de forskjellige forbund, rundt omkring i landet å samordne valg av bestemte representanter de måtte ønske å sende til Kongressen. Skal medlemmene ha mulighet til å sende de representantene de ønsker, må disse velges lokalt – ikke forbundsvis.

Samtidig med misnøyen som begynner å bre seg i fagbevegelsen, snakkes det om organisasjonsplikt. I "Program 69", brev 1. møte 2, heter det: "Med organisasjonsplikt, menes da obligatorisk medlemskap i fagorganisasjonen for alle arbeidstakere, når fagbevegelsen først har opprettet avtale om lønns- og arbeidsforhold på bedriften."

Klassesamarbeidspolitikken har ført til at flere bra arbeidsfolk, når de skal vurdere LO, ikke ser annet ulemper, mange vil ikke betale dyre fagforeningskontingenter som går til skyhøye lønninger og representasjon til toppklikken i LO. LO-pampenes svar på denne utviklinga er tanken om organisasjonsplikt. Når de ikke greier å vinne tillit og tilslutning med politikken sin, søker de ad "lovveien" å tvinge folk inn i organisasjonen.

Dette fører til at

- a) den som ikke vil organisere seg å betale fagforeningskontingenten, får ikke jobb på de bedrifter hvor LO-ledelsen har fått istand en slik avtale med arbeidskjøperne.
- b) dersom arbeidernes misnøye med LO-ledelsen blei sterkere kunne ikke disse bryte ut av LO uten samtidig å miste jobben.

Oppgaven for de fagorganiserte er nå å gjenskape LO som kamporganisasjon hvor medlemmene selv har makta, en organisasjon som i praksis kjemper for medlemmenes interesser, og ikke en organisasjon, som direktør Didriksen i Norges Industriforbund lørdag 8/2 i Arbeiderbladet sa hadde "en stadig økende forståelse for industrien".

Medl. Norsk Kommuneforbund
avd. 282.

Klassekampen har hatt samtale med en norsk sjømann, for å sette søkelyset på sjømannsproletariatets arbeidsforhold, redernes bestrebelser for økt utbytting, utenlandske mannskaper osv. Sjømannens navn og Klassekampen er i det følgende forkorta til henholdsvis BK og K.

K: Som vi veit arbeider sjøfolka etter temmelig spesielle skiftplaner, kan du gi ei kort oversikt over vaktssystemet på en norsk båt?

BK: Det vanlige vaktssystemet går på 4 timer i arbeid og deretter 8 timer fri. Arbeidsdagen blir såleis på 8 timer. Alle spisepauser foregår på fritida f. eks. Videre jobbes det alle dager. Når en har vakt under land, går det gjerne et helt døgn i ett strekk (lysvakter).

K: Fins det andre former for vakt- eller skiftsystemer?

BK: Ja. På en del båter, nordsjøbåter, kystbåter osv. går det et såkalt to-vaktssystem. Rytmen er her kontinuerlig 6 timer i jobb — 6 timer fri osv. På fritida skal man altså spise og gjøre andre nødvendige ting. På denne måten får man sovi maksimum 4–5 timer i slengen. Det sier seg sjøl at slike vaktssystemer gir jævla opphakka døgnrytme, — noe som sjølsagt sliter ekstra på arbeidskrafta ved sida av andre, vanskelige arbeidsforhold.

K: Monopolkapitalistenes utbytting, i dette tilfellet representert ved redere, er sjølsagt like intens overfor sjøfolk som andre deler av arbeiderklassen. Hvordan er lønnsforholda for norske sjøfolk generelt sett?

BK: For voksne arbeidere til sjøs (matros, motormann o. a.) er grunnhyra ca. 1500 kroner, med enkelte variasjoner. Den er mindre for f. eks. småroere, lettmatros osv. Dekks-gutter, maskingutter og yngre sjøfolk, som utfører samme arbeidsmengde som de andre, er rett og slett underbetalt. I tillegg er det ganske mye overtid. Men sett på bakgrunn av vaktssystemene som betyr kontinuerlig skift, oppstykkadøgnrytme, svært skiftende arbeidstilhøve o.l., betyr denne overtida stor slitasje på arbeidskrafta, både fysisk og psykisk.

K: Hvor mye overtid hadde du på den siste båten du var på, og hvordan er tariffene?

BK: På siste båten hadde jeg ca. 80–100 timer i måneden. Ved sida av skifta er dette hardt. Arbeidervernloven f. eks., er en typisk klasselov. Til den rett og slett en fiksjon.

mannskapsreduksjonene sparer redere for store lønnsutlegg, mens vi avspises med latterlig små "rasjonaliseringstillegg", på godt under 100 kroner måneden. Dessuten er mannskapsreduksjonene langt mer omfattende enn de planlagte rasjonaliseringene. Under påskudd som mannskapsmangel, prøveskip osv. har bemanningsreglene blitt redusert til illusjoner. Jeg har seila sida –52, og i de fleste maskinrom er besetninga blitt redusert til ofte langt under halvparten av hva vi gikk med tidligere! Samtidig går ei rekke kamerater hjemme på hyrekontorene uten jobb.

K: Dette var mannskapsreduksjonene. Hva med utvisking av fagskillene?

BK: Som jeg sa går redernes bestrebelser for å presse ytterligere profitt ut av arbeidsfolk til sjøs, liksom på land, ut på å la en mann utføre flere manns jobb. F. eks. viskes skillet mellom dekk- og maskinfolk mer og mer ut: maskinfolka må være med på typiske dekksgjorber som forhalning, proviantbæring, fortøyning osv. ved sida av jobben i maskin. Dekksfolka må på den andre sida være med på sånne saker som stempelsjau osv. På denne måten kan rederne, i nært samarbeid med lederklikken i forbundet, gå til store mannskapsreduksjoner. På den siste båten jeg hadde var det opprinnelig 42 manns besetning, som uten tekniske forbedringer var redusert til 32 mann. Og rederforbundet presser på for ytterligere reduksjoner.

K: Disse tiltaka du har nevnt framstilles som nødvendige for "å sikre arbeidsplassene til sjøs". Hva er dine kommentarer?

BK: De klare arbeiderfiendtlige tiltaka jeg har nevnt blir framstilt av borgere og sosialdemokrater som rene "velferdstiltak" overfor sjøfolk, og som du ganske riktig sa: for å trygge "arbeidsplassene". Videre heter det at rederstandens "framsyn" har gjort skipsfarten til en viktig pillar i økonomien vår. Dette er borgerlig propagandavørvel! For det første er det vi sjøfolk som har skapt og skaper verdiene ved vårt arbeid. Disse verdiene går først og

ettersom redere har sterkt utvida dispensasjoner. Når det gjelder avlønninga av overtid, kompenserer den ikke en gang den sterke slitastjen på arbeidskrafta. På hverdager gis maksimum 50 prosent tillegg, samme fanken hvor mye en jobber. Helgedager er tillegget 100 prosent.

K: Et typisk trekk fra kapitalistene for å øke utbyttinga, motvirke krisa og øke profittene er de stadige bestrebelsene på å øke arbeidsintensiteten gjennom helseskadelige tidsstudier, rasjonaliseringer osv. De oppnår ved siden av den økte arbeidsintensiteten, også å redusere utgiftene til lønninger (minsker den variable kapitalen) ved at en arbeider gjør flere manns jobb samtidig som ei rekke blir arbeidsledige. Er disse rasjonaliseringene omfattende til sjøs?

BK: Ja, i høyeste grad. De fleste norske sjømenn har blitt ramma av dette. De aller fleste båter i den norske handelsflåten er rasjonaliseringsbåter.

K: Hvordan har ledelsen i Sjømannsforbundet takla disse problema?

BK: I alle fall ikke til sjøfolkas beste. I det store og hele er Sjømannsforbundets ledelse den mest udugelige klassesamarbeidsforsamlinga i en kan i tenke seg. En skulle tru de representerte redere.

K: Et eksempel?

BK: Ta nå bare det vi har snakka om nå — de omfattende "rasjonaliseringene" til sjøs. Som nevnt er nesten alle båter handelsflåten rasjonaliseringsbåter. For det første gikk ledelsen i Sjømannsforbundet med på prinsippet om rasjonalisering. Forutsetninga var at en bare skulle rasjonalisere på nye båter, ikke eldre enn byggåret 1959. Seinere skulle båtene bygges med sikte på mannskapsreduksjon. Dette prinsippet har med tida blitt fullstendig uthula uten et pip fra Sjømannsforbundets ledelse.

K: Hvordan ytrer disse rasjonaliseringene seg i praksis?

BK: Prinsippet særkjennes ved mannskapsreduksjon, utvisking av fagskillers, sløp at arbeidsintensiteten økes ved at sjøfolka i realiteten må gjøre flere manns jobb. Disse

fremst i lomma på rederne og dernest som valutainntekter i lomma på klassesstaten.

Når det gjelder vrøvlet om at rasjonaliseringene sikrer arbeidsplasser, kan det være nok å nevne at svært mange av folk jeg kjenner har ytterst vanskelig for å få båt. Som et eksempel vil jeg nevne at i følge Arbeiderbladet blei antallet norske sjøfolk redusert med 4000 i 1968!

K: Enkelte norske redere har ved siden av rasjonaliseringsbestrebelsene planer om systematiske reduksjoner av lønnsutlegg ved i stadig større grad å benytte seg av underbetalte, utenlandske mannskaper. Hva er forholdet her?

BK: Dette er riktig, og vi veit alle hva intensivering av ei slik utvikling vil bety. Når det gjelder utlendinger fra Europa, så er disse stort sett avlønna som norske sjøfolk. Det er riktignok mange problemer av annen art, som jeg ikke skal komme inn på her. Men når det gjelder asiatiske mannskaper, viser redere sitt sanne, rovgrikske ansikt. Såkalte Hong Kong mannskaper f. eks. betales langt under tariff. De påmønstres på såkalt "felleskontrakt" til ei minstehyre på 150 Hong Kong dollar i måneden, noe som tilsvarer ca. 180 kroner. På denne måten får redere 8–10 matros for den samme hyra som betales for én norsk. På denne måten kan ikke slike "kontrakter" betegnes som annet enn rene slavekontrakter!

K: Hvordan er forholdet mellom mannskap og offiserer?

BK: Jeg vil her nevne litt om forholdet mellom mannskap og skipsledelse. Skipperen er nærmest "konge" ombord — han er redernes direkte representant, og bestemmer alt. Et eksempel på hans diktatoriske tiltak overfor sjøfolk og som representant for kapitalinteressene er dette: Jeg hadde en gang 1 års kontrakt med 14 dagers oppsigelse på en norsk båt. Kort tid før kontrakten utløp, kom vi til Genova (nord-europeisk havn). Jeg spurte om å få avmønstre. Skipperen sa at dette var OK. Kontrakta var jo såleis opphevd. Da vi kom til Genova fant skipperen egenrådighet på at avmønstring ikke kunne komme på tale. Jeg ga blaffen i hans disposisjoner og gikk i land. Han holdt tilbake avmønstring (bl. a. feriepenger). Jeg måtte betale for ny mann fra Norge, sjøl om det viste seg at han ble tatt fra Genova. Så vi er ikke i tvil om hvilke interesser

FORTSETTES SIDE 17

KLASSEKAMP- IKKE KLASSESA MARBEID!

I dagene 12. til 13. april ble den faglige vestlandskonferansen avholdt i Bergen. Konferansen samlet 125 deltakere, de fleste fra Bergen, Hordaland og Rogaland. Arrangører var NKP i Bergen, Bergen SUF, KU i Bergen, SF i Bergen, Sosialistisk arbeidsgruppe i Bergen, Vestlandske distrikt av NKP, Hordaland SUF og Hordaland SF. Konferansen fikk brei oppslutning fra ei rekke fagforeninger, flere av disse var representert med valgte utsendinger.

Kritikken mot LO-ledelsen var gjennomgangstema etter Kolbjørn Harbus innledning første dag. Mer enn en debatt kom det til å arte seg som en massiv anklage mot det åpne forræderi medlemmene i fagbevegelsen har vært utsatt for i stadig sterkere grad gjennom hele etterkrigstida. Konklusjonen var enstemmig: Det må reises en fagopposisjon som kan bli sterk nok til å bryte ledelsens samarbeidspolitikk og gjenreise LO som klassekamporganisasjon.

Claes Åke Magnusson fra KFml, (Kommunistiska Förbundet, marxist-leninisterna), Sverige, advarte i sin innledning mot at dette arbeidet skulle utvikle seg til en form for syndikalisme. Erfaringene fra Fria Fackföreningsfolket (KFml's fagopposisjon) hadde vist hvor uhyre viktig det er at det faglige arbeidet ikke blir isolert og et mål i seg selv. Nettopp dette hadde i stor grad skjedd med Fria Fackföreningsfolket og derfor mislyktes arbeidet. Fagbevegelsen verken kan eller skal være avantgarden i det revolusjonære arbeidet, selv om det spiller en uhyre viktig rolle. Fagbevegelsen skal være den breie klasseorganisasjonen for alle lønnsinntakere, uansett politiske divergenser. Faglig arbeid er frontarbeid. Men for at fagbevegelsen ikke skal havne i reformisme og opportuniste må arbeidet hele tiden korrigeres og ledes av et revolusjonært parti. Avantgarden er det revolusjonære partiet, bygd på marxismen-leninismen, Mao Tse-tungs tenkning. Et slikt parti finnes ikke i dag verken i Sverige eller i Norge. Å bygge opp et slikt parti er derfor like viktig som oppbygginga av en fagopposisjon.

Debatten ellers kom til å stå om to sentrale punkter: Kampen mot det nye skatteforslaget, momsen, og kampen mot den arbeiderfiendtlige rasjonaliseringa.

Tekstilindustrien, som sysselsetter store lønnstakergrupper, nettopp på denne kanten av landet, gjennomfører for tiden beinhard tidsstudier med påfølgende oppsigelser. Men også i andre industrigreiner er denne utviklinga i full gang. LO-ledelsen går aktivt inn for utsvettingssystemene sammen med kapitaleierne. Før eller senere må det derfor komme til motstand mot disse overgrepene. Kampen mot tidsstudiene må derfor bli sentral i arbeidet for fagopposisjonen.

Et arbeidsutvalg på 7 medlemmer ble nedsett for å følge opp de vedtak konferansen kom fram til og organisere det videre arbeidet. Den første oppgaven for arbeidsutvalget blir å organisere motstand mot momsen. Den enighet og kampvilje som kom til syne i denne saka, borger for en hard og kompromissløs kamp.

Bort med tidsstudiene!

I såvel USA som Europa er det i dag en begynnende krise i den kapitalistiske økonomi. Denne krisen er nå i ferd med å nå Norge. Den kommer til syne gjennom strukturrasjonalisering som fører til arbeidsløshet. Denne rammer også primærnæringene, fiske og jordbruk.

Det stadig hardere konkurranseklima i den kapitalistiske verden framtvinger monopoliserings- og rasjonaliserings tiltak for å presse arbeidsproduktiviteten til et stadig høyere og avansert nivå. Dette fører til oppsigelse av arbeidere som fører til store økonomiske og menneskelige skadevirkninger, spesielt på steder med lite differensiert og ensidig næringsgrunnlag.

Kapitaleierne har gjort kraftige framstøt for at denne krisen skal bli betalt til arbeiderne, for dermed å sikre profitten. Et av de viktigste redskap de bruker til dette er tidsstudier og rasjonalisering. Dette resulterer i at arbeiderne blir hardere utnyttet og tidligere utslitt. F. eks. er det ved Norsk Hydro på Herøya i løpet av ett år rasjonalisert bort 700 arbeidsplasser, i fjor ble ca. halvparten av arbeidsstokken ved Jørgen S: Lien oppsagt, i tidsrommet januar-april blir ca. 130 arbeidere rasjonalisert vekk hos A/S Merinospinneriet, og ved Jernverket i Mo i Rana er det lagt fram forslag som vil medføre at det ved en avdeling - råjernverket - rasjonaliseres bort 40 % av arbeidsplassene.

Det er da klart at det kreves mye hardere arbeidspress enn før når produksjonen skal økes. Samtidig med dette er arbeiderne påtvunget et lønnsoppgjør som har resultert i lavere levestandard. Det tillegget de hadde tariffestet krav på da den røde strek ble passert 15. mars 1968 ble rett og slett tatt fra dem. Prisstigningen etter lønnsoppgjøret har forlenget spist opp det lille tillegget de fikk.

Men disse tiltakene alene kan ikke sikre kapitalisten høye og stabile profitter. Derfor tas det etterhvert i bruk enda mer raffinerte og utpekulerte metoder for å sikre at det blir arbeiderne som betaler for den krisen kapitalismen er i. Det nye skatteforslaget - momsen - er et eksempel på dette.

De fagorganiserte motsetter seg ikke rasjonalisering i arbeidslivet som letter arbeidet for de ansatte, men tidsstudiene gjør arbeiderne til maskiner og setter arbeidsplassene i fare.

Den faglige Vestlandskonferansen vil derfor nærmere utrede og føre kamp mot den arbeiderfiendtlige rasjonalisering.

Bort med tidsstudiene!

Til kamp mot momsen!

Momsen vil føre til større skattebyrder for arbeidsfolk, mens storkapitalen vil få store lettelser, f. eks.:

a) en reduksjon av omsetningsavgiften på investeringsvarer fra 13,65% til 11%

b) selskapenes statsskatt vil gå ned fra 30% til 20%

c) i utviklingsområder vil selskapenes reelle skattefrie avsetning til fond økes fra 25% til 45% i Nord-Norge, og fra 15% til 35% i andre "utviklingsområder"

d) regjeringen vil få adgang til å refundere investeringsavgift for selskaper som etablerer seg eller utvider i utviklingsområdene

Momsen vil ikke være noen lettelse for lønnstakere. Beregninger utført av finansdepartementet viser at det bare er de som nå har det aller dårligst (5000 - 10000 kr. i årsinntekt) og de som har det lettest (over 50000 - 60000 kr. i årsinntekt) som får noen lettelser. Lettelsene blir størst for dem som tjener best.

Momsen åpner også adgang til å sette opp kommuneskatten fra den nåværende maksimumsgrense 19% til 20%, som igjen betyr en direkte økende belastning for lønnstakerne.

Når momsen er fullstendig gjennomført, vil statens skatteinntekter fra næringslivet gå ned med om lag 1 milliard kroner eller 1/4 av alle skatteinntekter. Det vil bety at større skattebyrder vil bli veltet over på arbeidsfolk. De som rammes av momsen er nemlig de som må bruke mesteparten av inntekten til nødvendige forbruksvarer.

Ved den nåværende omsetningsskatt foregår en betydelig skattesvindel. Det har vist seg å være meget vanskelig, og heller ingen vilje til å etablere en effektiv kontroll. Den nye merverdiskatten - momsen - vil tredoble antallet skatteopprekrever. Effektiv kontroll med disse skatteopprekreverne er ikke foreslått. Det er derfor sikkert at momsen vil innby til skattesvindel av hittil uante dimensjoner.

På bakgrunn av dette vil konferansen på det sterkeste fordømme det nye systemet som et arbeider-, småbruker- og fisker-

fiendtlig system.

Derfor: Til kamp mot momsen!

For endemokratisk fagbevegelse - for sosialisme!

Fjorårets tariffoppgjør må betegnes som et nytt alvorlig tilbakeslag for fagbevegelsen. LO-ledelsen handlet i strid med medlemmenes krav om et skikkelig oppgjør, og i strid med vedtaket om forbundsvis oppgjør. Ledelsen i LO har vist en svak og unnfallende holdning og gjennom denne kompromiss- og samarbeidslinje forhindret LO fra å være en kamporganisasjon som den burde og kunne være for norske arbeidere.

Konferansen mener at det må reises en bevegelse i organisasjonen av alle sosialistiske krefter med det mål å gjennomføre demokratiske forhold og medlemmenes bestemmelsesrett.

Vi oppfordrer fagforeninger til å gå til samarbeid på alle trinn for å gjøre fagbevegelsen til en kampbevegelse for landets lønnstakere.

Konferansen mener følgende punkter er nødvendige for en fornyelse i fagbevegelsen:

1. LO skal være en kamporganisasjon.
2. De sosialistiske målsettinger gjeninnføres i LO's og forbundenes formålsparagrafer. Fagbevegelsens mål er det sosialistiske samfunn.
3. Alle tvangslover mot fagbevegelsen og alle inngrep i tariffoppgjørene fra myndighetenes side med rammeavtaler og lønnsnemnd avskaffes.
4. Det innføres demokratiske regler for valg til LO's kongress. Representantene må velges lokalt og distriktvis.
5. Medlemmenes bestemmelsesrett sikres ved inngåelse av alle overenskomster. Ingen avtale inngås uten uravstemning hvor flertallet av medlemmene som har deltatt i avstemningen har gitt sin godkjenning.
6. Ettårige tariffavtaler og forbundsvis oppgjør.
7. Opprettelse av helautomatisk indeksbestemmelse med full kompensasjon. Maksimum 3 poeng mellom basistall og rød strek i den nåværende situasjon.

Den faglige Vestlandskonferansen oppfordrer de faglige organisasjoner til å drøfte konkrete tiltak som kan befordre at en slik målsetting blir gjennomført.

For en demokratisk fagbevegelse! For sosialisme!

AVSLØRENDE «AVKLARING» FOR SF

"Etter at SUF begynte å bråke med revolusjon og diktatur har det blitt umulige tilstander for oss SFere på arbeidsplassene. Dette ødelegger hele det faglige arbeidet som vi har bygd opp gjennom mange år. SUF er en belastning for oss som skal vinne arbeiderne for SF's politikk."

Slik omtrent lød anklagene fra SF-aksjonen 1969 og de folkene aksjonen fikk pisket inn til å skrive avisinnlegg mot SUF og angripe SUF og venstrefløyen på møter.

Men hvilket faglige arbeid var det som angivelig var i ferd med å rase sammen? SF har aldri hatt noen fast holdning i faglige spørsmål. Fortvekk gikk SF med på arbeidskjøpernes vilkår og oppfordret arbeiderne til å godta arbeiderfiendtlige opplegg. Det pratet om hvor bra SF skulle klare brasene for arbeidsfolk når de bare fikk flertall på Stortinget. Men SF fylte ingen rolle i den kampen som utspilles på arbeidsplassene hver dag. I konkrete saker som tidsstudier, rasjonalisering, overtid og skiftarbeid var de ute av stand til å ta opp arbeidernes krav og mobilisere til kamp. I stedet satt de og diskuterte hva Gustavsen skulle si i Stortinget om tvungen lønnsnemnd. For eller imot?

Her er et eksempel på hvordan SF's tillitsmenn rundt om på arbeidsplassene kjemper for arbeidernes interesser.

Geir Dal starta sin karriere i 1965 som formann i Lito/kjemigrafklubben ved Emil Mostue A/S. Hans bedrifter i denne stillinga er lite ærerike. Han inngikk avtale med bedriftsledelsen om at den avdelinga han jobba på skulle få produksjonstillegg, noe forbundsledelsen på det tidspunktet gikk imot. Styret gikk i januar 1966 inn for at arbeiderne skulle produsere et utstyrsmagasin på overtid, noe som er

ulovlig i følge arbeidervernloven (det er ikke lov å basere produksjon på overtid).

Seinere gikk han inn for ei produksjonsbonusordning som et slags akkordsystem, og dette går de fleste arbeiderne imot. Han forsøkte å rette på dette ved å si at "bonusen må ikke betraktes som akkord. En må se produksjonen som en helhet..."

I 1967 blei Geir Dal medlem i styret der man sitter et år, men han blei kun sittende et halvt år. Som belønning for innsatsen som klubbformann ga bedriftsledelsen ham stilling som arbeidsleder på hans egen avdeling.

Nå har Geir Dal rykket enda et trinn opp på karrierestigen; han er blitt valgt til faglig leder i SF.

Ei anna avklaring av hva SF står for i faglig sammenheng ga ei anna oppgående stjerne, stortingskandidat Pål Lynne Hansen, i SF-ungdommens radio-program for ei tid tilbake:

"Et bedriftsdemokrati bør se ut som en forsamling som skal kunne styre bedriften, hvor de ansatte har majoritet, hvor bedriftsledelsen er representert, hvor aksjonærene er representert, og hvor de offentlige og kommunale myndigheter er representert. Denne forsamling burde da sammen legge opp den langsiktige politikken som bedriften burde føre, og legge opp til en politikk som da tjente både de ansattes, aksjonærenes og de andres interesser".

SF's standpunkt er altså:

1. Det skal framleis være aksjonærer. (SF går som kjent inn for demokrati).

2. SF mener at det er mulig å føre en politikk som støtter "både de ansatte og aksjonærenes og de andres interesser." Det samme mener DNA, Venstre, Kristelig Folkeparti, Senter-

partiet og Høyre, foruten Libertas.

SF vil at en slik classesamarbeidspolitikk skal føres av bedriftsfor-samlinger der de ansatte er i flertall, men der både ledelsen, aksjonærene, staten og kommunen er representerte, og det er dette SF kaller bedrifts-demokrati.

SF mener sikkert ikke sjøl at dette er fascisme. Et slikt bedrifts"demokrati" er likevel grunnlaget for det fascistiske systemet. Ei organisering som denne av arbeiderne, ledelsen og aksjonærene i et "fellesskap" etter bedrift eller bransje uten klassekamp, er sjølve hovedpoenget i den korporative staten, som er det viktigste i den fascistiske teorien. At det i steden for støvletramp og svepe i første omgang blir arbeiderne som blir i flertall, er sjølsagt et stort framskritt som tyder på at denne fascismen blir sosial. Arbeiderne vil sjøl få organisere sin egen undertrykking ved å kappes om å produsere for størst mulig profitt.

Nå vil SF-lederne klage og bære seg: "Disse marxist-leninistene er så dogmatiske at de kaller oss fascist-er", og de vil kunne peke på alle de fåle fascistene de er imot, langt borte og rundt om i verden. Men de får bare bli fornærma. Det hjelper lite med generell antifascisme. Hvis en ikke vil gå til kamp for å knuse kapitalmakta og den borgerlige staten, ender den hodeløse og "udogmatiske" anti-fascismen sjøl i fascisme. Vi tviler ikke på at den overgangen vil bli både parlamentarisk og fredelig og demokratisk. Derfor ønsker vi SF ulykke på reisa, for dette er ei livsfarlig ferd å gi seg ut på.

Det er bare en vei: Arbeiderne må ta makta og gjøre ende på kapitalismen. Samla og under ett.

kjøp og les

★ **UNGSOSIALISTEN**

Hovedorgan for Sosialistisk Ungdomsforbund. Utkommer 6 ganger i året. Abonnement kr. 15,- pr. år.

Kan bestilles fra UNGSOSIALISTEN, boks 6159, Etterstad, Oslo 6.

LO-kongress

I disse dagene foregår det valg på representanter til LO-kongressen. Undertegnede var til stede på valg møtet i Oslo Handel og Kontor siste uke, hvor valgordninga avslørte seg som rein fascisme. Det foregår omtrent sånn: De enkelte foreningene rundt om i landet velger kandidater. Disse forslaga blir sendt inn til forbunda som plukker ut de folka de vil ha. Når valg møtet så kommer får de fram møtte presentert innstillinga fra forbundsledelsen. På denne lista står det oppført 12 distrikter og forslag på representanter og personlige varamenn.

Sjølve valgene foregår sånn at f. eks. Oslo stemmer også på hvem som skal være representanter fra de andre distriktene. På denne måten er det umulig å stille andre kandidater enn de som står på lista.

Eksempel: Hvis et forslag på en annen mann gikk gjennom på valg møtet i Oslo, spiller ikke det noen rolle; folk i Kirkenes og Kristiansand stemmer også på hvem som skal være representant fra Oslo.

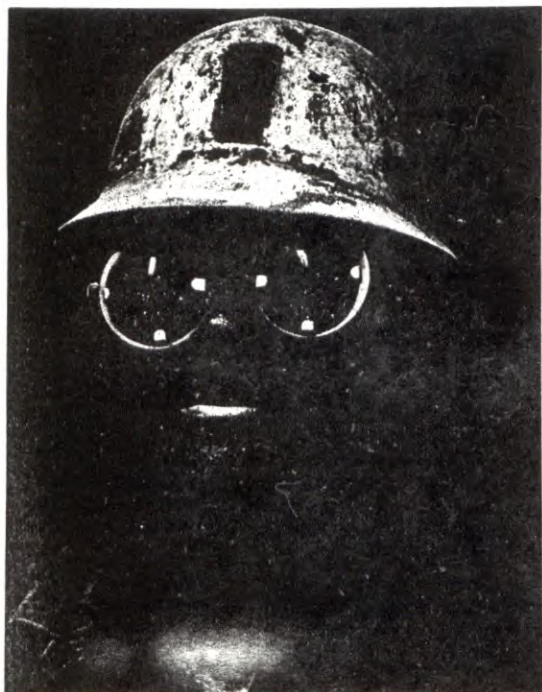
Hvis ikke LO-ledelsen snart gjør noe med dette, kommer arbeiderne til å ta saken i sine egne hender.

H & K organisert

Arbeidervvern under kapitalismen

HYDRO-ARBEIDERNE RAMMES AV ALVORLIGE

HØRSELSKADER

Konfidensiell legerapport viser at minst 30 % av de ansatte lider av svekket hørsel.

I industrien blir det stadig gjort bruk av svært larmende maskiner. Men vi hører sjelden om de skader som støyen i bedriftene påfører arbeidsfolk. I en rekke yrker er nemlig støypåkjenningene så sterke at de fører til uhelbredelige hørselskader. Arbeid i stadig larm nedsetter også trivselen, fremkaller irritabilitet, søvnløshet og andre nervøse forstyrrelser, øker tretthetsfølelsen og gjør det vanskelig å konsentrere seg.

Den siste setningen er hentet fra medisinerstudentenes lærebok i hygiene (1), men føles direkte på kroppen av svært mange som jobber med industriarbeid, skogsarbeid o.l.

Yrkesdøvhhet er den viktigste larmskade.

Den hyppigste og viktigste yrkesbetingete larmskade er yrkesdøvhheten, en langsom svekkelse av hørselen som skyldes at nerve-cellene i det indre øret gjennom lengre tids larmpåvirkning har blitt ødelagt.

Hørselskaden innfinner seg vanligvis lenge før de som er utsatt for larmen merker noe sjøl, skaden er "snikende" i sin utvikling, og blir derfor ofte oversett og for seint oppdaget. Når hørselskader først har oppstått er den dessuten nesten alltid uhelbredelig.

På lengre sikt er derfor den eneste skikkelig behandling som finnes av forebyggende karakter: årsakene til skadene må fjernes, dvs. at larmen på den enkelte arbeidsplass må reduseres mest mulig.

Nesten 2.000 arbeidere på Herøya har hørselskader.

Dessverre finnes det få norske undersøkelser som viser hvordan støyen helt konkret virker inn på de ansattes hørsel. Ved Eidanger Salpeterfabriker på Herøya har imidlertid Hydros Helseavdeling under ledelse av overlege Thiis-Evensen utarbeidet en bedriftsundersøkelse om "Hørselskader på grunn av larm". Men i likhet med en rekke andre yrkeshygieniske rapporter som påviser helsefarlige arbeidsforhold (sml. artikkelen om Falconbridge nikkelverk i dette nummer), så har også undersøkelsene fra Hydro-fabrikkene bevisst blitt holdt hemmelig og så ekspertbetont som mulig. Ennå i april 1969 stod rapporten som er skrevet i 1964, merket som konfidensiell, dvs. fortrolig – kan ikke utlånes, i biblioteket til Yrkeshygienisk institutt i Oslo!

Vi vil i det følgende referere det viktigste av innholdet i denne helse rapporten, som bl. a. viser at 1358 (29,5%) av 4616 ansatte led av hørselsskader på grunn av larm. Men dette resultatet kom fram etter at hele 581 arbeidere ikke ble tatt med i undersøkelsen fordi de a) hadde fått hørselskade før de begynte på Herøya, b) hadde larmskade sammen med annen hørselskade (uren larmskade) eller c) fordi årsaken til skaden var "usikker". I alt var altså nesten 2000 av de ansatte rammet av hørselskader. I Helseavdelingens undersøkelse refereres det derfor til de hørselskader som bare kan ha oppstått på grunn av larm ved Eidanger Salpeterfabriker.

Halvparten arbeider under direkte helsefarlige støyforhold.

Et viktig spørsmål som må besvares ved en larmundersøkelse er naturlig nok hvor sterk larm en kan tåle over lengre tid uten at hørselen blir skadet. Larmnivået måles med en enhet som kalles decibel, forkortet: db. For å klargjøre hvilket larmnivå de forskjellige db-verdiene står for, nevner vi enkelte verdier for typer støy som de fleste kjenner:

Jetflymotorer: 140 db, øret inntil et sterkt bilhorn: 120 db, sterkt trafikkert gate: 100 db, passerende tog: 90 db, vanlig samtale på en meters avstand: 60 db.

Hydro-undersøkelsen deler larmnivået på Herøya i 4 risikosoner, beregnet ut i fra en 8 timers arbeidsdag:

Risikoene:

Totalt larmnivå

- A: under 85 db: ingen nevneverdig risiko for larmskade.
 B: 85 – 94 db: en viss, men sannsynligvis liten risiko for larmskade, sjøl ved mangeårig påvirkning
 C: 95 – 105 db: betydelig risiko for larmskade ved mangeårig påvirkning.
 D: over 105 db: betydelig risiko for larmskade-sjøl ved kortvarig påvirkning.

Overlege Thiis-Evensen regner altså 95 db som en slags "faregrense" ved støypåvirkning. I "Lærebok i hygiene" er grensen satt lavere, nemlig mellom 85 og 90 db (4). Risikosone C omfatter 1700 personer og D ca. 1050, tilsammen ca. 2750. Det svarer til 46 % av alle ansatte ved Eidanger Salpeterfabrikker. På lengre sikt er det altså garantert at halvparten av arbeiderne som jobber lenge i bedriften vil få alvorlige hørselskader, dersom ikke meget omfattende sikringstiltak blir satt i verk. Som vi senere skal se forekommer det i tillegg en god del hørselskader i risikosone B.

Arbeiderne blir langsomt døde....

De fleste som har blitt utsatt for sterk larm, har vel merket sus og "trykk i ørene". Når larmen blir nesten konstant som i mange industrier vil dette kunne føre til en uhelbredelig hørselsvekkelse. En mister først evnen til å høre høye toner, hvisking o.l., men hørselen for vanlig tale kan ennå være upåvirket. Etter hvert svekkes også denne, og sluttresultatet kan bli døvhhet (5).

Materialet utgjøres av hørselsundersøkte ved Eidanger Salpeterfabriker i tida 1959/60 til 1964. I alt ble 5192 personer undersøkt. Av disse hadde 195 hørselskade som "nokså sikkert var oppstått før arbeidet ved ES begynte". 291 hadde larmskade sammen med annen hørselskade (uren larmskade) og for 95 personer var hørselskadens årsak "usikker eller nærmest sikkert kunne sies ikke å ha sammenheng med larmpåvirkning" (6). Disse tre gruppene, tilsammen 581 personer, ble altså tatt ut av undersøkelsesmaterialet. På denne måten oppnår Helseavdelingen sjølsagt den metodiske fordel at de påviste hørselskadene nokså bestemt kan fastslås å være rene larmskader produsert ved Eidanger Salpeterfabrikker.

En annen sak er at de 581 representerer omlag 10 prosent av arbeidsstokken på Herøya, det er arbeidere som på grunn av larmen de utsettes for systematisk får svekket en hørsel som er dårlig fra før, enten nå skaden på faglig hold betegnes som "rein", "urein" eller årsaken til den er "usikker". Men denne del av arbeidsstokken blir ikke nevnt men i Helseavdelingens undersøkelse!

For å kunne karakterisere skadene inndeler Helseavdelingen dem på følgende måte:

1. grads larmskade – lett hørselskade, taleforståelsen er ikke påvirket.
 2. grads larmskade – middels hørselskade, taleforståelsen er ikke påvirket.
 3. grads larmskade – alvorlig hørselskade, taleforståelsen svekket.

Men disse definisjonene står for oss som litt merkelige. Det oppgis nemlig at en med 2. grads larmskader, der taleforståelsen ikke skal være påvirket, regner med skader som, teknisk uttrykt, ligger mellom 40 – 60 db.

Men Rikstrygdeverket oppgir at dersom hørselstapet er over 35 db kan bli tale om å bruke høreapparat.

Og da må vel taleforståelsen være nokså påvirket også i Hydros bedrifter!

Jo lengre en jobber, desto hardere rammes en.

Resultatet av undersøkelsen av de 4611 personer som materialet utgjøres av (5192 minus 581) karakteriseres slik i rapporten:

1. grads larmskade hos 9,9 % – 454 personer
 2. grads larmskade hos 8,3 % – 382 personer
 3. grads larmskade hos 11,3 % – 522 personer
 Totalt antall 29,5 % – 1358 personer

Det viser seg naturlig nok at larmskadene er langt mer utbredt blant eldre enn yngre arbeidere. I gruppen 20 – 29 er 3,8 % av de undersøkte rammet, med en markant stigning til 14 % i gruppen 30 – 39 år. I neste gruppe er hyppigheten mer enn fordoblet (30,1 %), og når en passerer 50 år er omtrent 50 % angrepet. Av arbeiderne over 60 år er ca. 70 % larmskadet! De fleste av disse hadde også 3. grads skader.

Denne tendensen henger sjølsagt sammen med det antall år en har jobbet på Herøya.

Etter bare 5 års arbeid har hele 5,3 % hørselskader, etter 20 – 24 års arbeid er mer enn halvparten (51,9 %) skadet og etter 30 års arbeid 60,9 %.

Konklusjonen en må trekke ut av disse tallene, må nødvendigvis bli urovekkende. De fleste som jobber ved Eidanger Salpeterfabriker er fastboende, arbeidet der er ofte knyttet til et helt voksent livs innsats. Helseavdelingens undersøkelse viser oss rett og slett det brutale faktum at prisen svært mange må betale for denne jobben, bl. a. er en sterkt svekket hørsel som kan ende med døvhhet.

Skadene avhenger av larmnivået.

Larmnivået har nødvendigvis stor betydning for utviklingen av hørselskadene. Som nevnt deler Helseavdelingen larmnivået i 4 risikosoner, med økende fare for hørselskader fra sone A til D. Det viser seg da også å være en klar sammenheng mellom risikosonens larmnivå, eller db-verdi, og antall skader, samt graden av dem. Mens larmskader er sjeldne i sone A (1,9%), noe hyppigere i B (9,5%), så er i sone C og D henholdsvis 43 og 61,6 % larmskadet.

Hørselsvernet skaper nytt ubehag!

"For å beskytte seg har en først en masse glassdun i ørene og utenpå det har en øreklokker. Men skal det ha noen virkning må øreklokkene sitte så tett rundt skallen at blodtilførselen stenges av. En jerker dem og flytter dem fram og tilbake for ikke å bli helt følelsesløs.

Men så fort en løsner på dem dundrer larmen mot hodet som et knyttneveslag. Når en tar av klokkene etter fire timer er ørene krittthvite. Dessuten kjennes det som om en har klokkene på seg i mange timer etter at en har kommet heim. Forresten gjelder det ikke bare ørene. Jeg har hørt at en kan bli larmskadd sjøl om en har fullgod beskyttelse på seg.

Det burde ikke være oss mennesker som trengte ta på oss en masse saker for å beskytte oss. Det er maskinene som burde bære vatt og øreklokker". Ofte har en en følelse av at hele hjerneveggen vibrerer. Men produksjonen går foran alt annet. Ordene kommer fra en svensk gruvearbeider, formidlet av Sara Lidman i "Gruva". (8)

Men nettopp glassdun og øreklokker er et av de viktigste svar Helseavdelingen ved Norsk Hydro har på de alvorlige og omfattende larmskadene på Herøya.

Det opplyses at det hele tida har vært en forutsetning at denne typen hørselvern skulle falle bort "når og hvis man gjennom tekniske tiltak fikk redusert larmen til under skadelig nivå." (9) En del har utvilsomt blitt gjort. Men sluttrepikken i avsnittet om "teknisk larmbekjempelse" i "Lærebok i hygiene" sier litt om det egentlige problemet: "...ofte vil den tekniske profylakse (forebyggelse) svikte av produksjonsmessige og økonomiske årsaker." (10)

For en helt ut effektiv bekjempelse av industrilarm vil kreve nokså store utgifter til forskning, isolasjon, teknisk ombygging o.l. Det skadelige bråket kan sjølsagt fjernes ved at maskinene rett og slett blir bygget

annerledes, at en fra første stadium tar hensyn til problemet med larm. Men da vil de også bli dyrere å produsere – og dyrere i innkjøp for bedriftseierne. Derfor blir også den vanligste løsningen under kapitalismen stort sett det som Helseavdelingen måtte "begynne" med: moralsk propaganda overfor arbeiderne om at de sjøl må sørge for å beholde helsen og hørselen ved å bruke individuelt hørselvern, glassdun, plastpropper og øreklokker.

Men eksempelet fra "Gruva" viser at dette "vernet" igjen skaper nye problemer. Av det ubehag som ofte rapporteres er vanskeligheter med å høre telefonen når den ringer eller når folk snakker til en, det oppstår et ubehagelig sus i ørene lenge etter at beskyttelsen er tatt av. Det materialet som proppene er laget av fører for enkelte også til hudirritasjon i de ytre hørselsgangene. (11)

Forebyggelse av larmskader – en illusjon under monopolkapitalismen!

Et resymé av overingenør Nordby's innlegg (12) på en Hydrokonferanse om "De ansattes reaksjon på støyproblemet" viser da også at mindre enn halvparten av de som er påbudt å bære hørselsbeskyttelse gjør dette. Han hevder til og med at mindre enn 25% følger påbudet om bruk av ørepropper, selv når de oppholder seg i utpregede larmsoner. Det bør nevnes at de ansatte ved Eidanger Salpeterfabriker siden 1960 har fått utbetalt et times-tillegg på 10 øre som kompensasjon for bruk av ørebeskyttelse. Meningen fra bedriftsledelsens side var at hvis noen ikke benyttet påbudt ørebeskyttelse skulle vedkommende ikke få 10-ørestillegget.

"Ifølge den avtalen som ble inngått... skulle man ha betaling for det ubehag det var å bruke slik ørebeskyttelse. Man skulle ikke ha betaling for at det var larm på et sted." (13)

For å minske disse "unødvendige" utgiftene og "håndheve bestemmelsen" foreslår overingenøren kort og greit å bruke "økonomisk press". De som blir truffet uten hørselsvern skal trekkes for øre-tillegget i to uker.

Til hans tydelige overraskelse er arbeidernes representanter "for tiden ikke stemt for en sådan løsning"! Hele ansvaret legges her på hver enkelt arbeider. Støybekjempelsen blir et spørsmål om å "informere de ansatte". Opplysning er sjølsagt utmerket. Men om så hver eneste ansatt ved Hydro puttet ørene fulle av glassdun vil ikke støyproblemet være borte. Og dette vernet er altså sjøl en irritasjonskilde!

I undersøkelsens konklusjon hevder Helseavdelingen nokså kategorisk at "gjennom de tiltak som er gjennomført og de som ytterligere blir satt i gang, skulle larmskade-problemet nå være under adekvat kontroll". Men avdelingens egen konfidensielle undersøkelse gir ingen grunn til en slik optimisme. For et skikkelig vern og et grundig forebyggende arbeid krever at alle ledd i kjeden, fra maskinprodusenter til bedriftseiere og -ledere, setter hensynet til helsen, bekjempelsen av industrilarmen, foran kravene til profit.

Å finne det riktige "økonomiske balansepunkt" mellom behovet for mest mulig effektivt produksjonsarbeidere og lavest mulig utgifter til helsesektoren har lenge vært en ledetråd for enhver bedriftsledelse. Som det uttrykkes i en rapport fra et tidstudie- og rasjonaliseringsfirma: målsetningen for vedlikeholdet er "at produksjonen forløper mest mulig effektivt, til lavest mulige totalkostnader og med rimelig krav til sikkerhet." "Mest mulig" når det gjelder produksjonen, "lavest mulig" når det gjelder kostnader, men ikke "maksimal" eller "størst mulig" om sikkerheten, bare "rimelig"! (14)

Vi tror allerminst at denne prioriteringen blir endret av et monopolkapitalistisk samfunn i krise.

Industriarbeiderne blir systematisk forgiftet

Avisene er idag fulle av leserinnlegg, ekspertkommentarer og profesjonelt manende politikerappeller om nødvendigheten av en aktiv kamp mot den økende luftforurensningen. Det oppsiktsvekkende er imidlertid at en i denne situasjonen ser ut til å fortie at de viktigste forurensningsproblemene ikke er knyttet til oljefyring, avfallsforbrenning, eksos fra transportmidler osv. For de giftgasser og det støv som svært mange industriarbeidere fremdeles må akseptere som en naturlig del av arbeidsatmosfæren, fører til langt større helse-skader enn det som er påvist i forurensete boligstrøk.

En av de undersøkelser som klarer å vise dette er gjort ved Falconbridge nikkelverk i Kristiansand. (1) Rapporten er utarbeidet av Yrkeshygienisk institutt v/ Dr. Jon Glømme, i 1967, og undersøkelsen har seinere blitt stempet som "fortrolig" av bedriftsledelsen. Bedriftsklubben har riktignok hatt adgang til rapporten, men uten å foreta seg noe. Grunnen til dette er åpenbar: undersøkelsen vrirmler av fremmedord og krever dessuten kjennskap til visse statistiske begreper for å kunne forstås. SUF-laget i Kristiansand har imidlertid fått tak i rapporten ad "illegalt" vei, og lagets faglige leder har i samarbeid med en medarbeider i Klassekampen utarbeidet denne kommentaren.

Vi minner her om at betegnelsen den yrkeshygieniske grenseverdi står for den gass- eller partikkelmengde i luften som ikke må overskrides i løpet av en normal arbeidsdag. De tekniske måle-enhetene som brukes er ppm – dvs. parts per million cm³ gass pr. kubikkmeter luft – og mg/m³ – dvs. milligram pr. kubikkmeter luft.

Klogass – fører til stikkende smerter, hoste og blodig oppspytt.

En av de irriterende gassene som finnes i arbeidsatmosfæren på Falconbridge er klor. De første symptomene på virkning av klogass er brennende smerter i øyne, nese og svelg, i tillegg til dette kommer irritasjonen ved stadige hosteanfall, som kan bli så intense at de fører til blodige brøknings.

I åndedretsorganene kan det oppstå celledskader som kan føre til at det skilles ut væske i lungeblære, noe som kan være livsfarlig dersom en ikke straks får medisinsk behandling.

Den yrkeshygieniske grenseverdi som Yrkeshygienisk institutt oppgir er 1ppm. Det er videre anført at en ved 3 ppm allerede kjenner klorlukt og sveie i øynene, at 40–60 ppm etter kortvarig påvirkning kan føre til alvorlige skader dersom en ikke bruker gassmaske, samt at en klorkonsentrasjon over 100 ppm kan medføre livsfarlige skader.

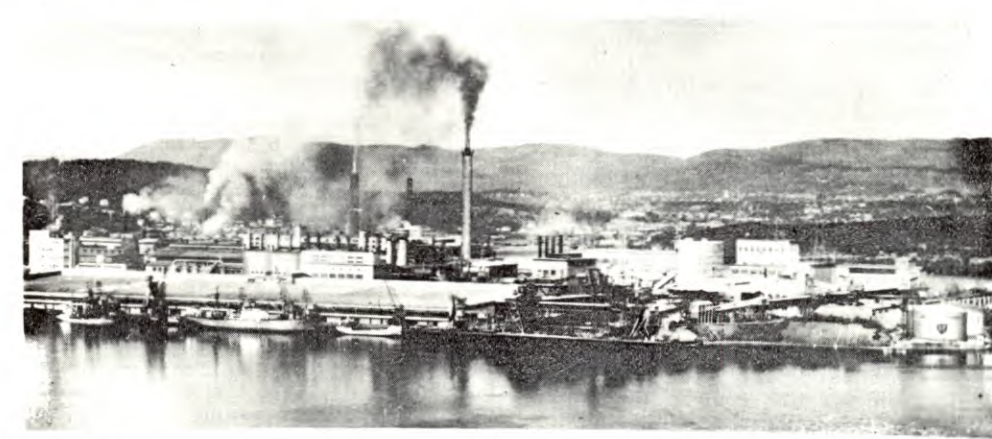
Ved 70 prøvesteder i bedriften har det blitt foretatt måling av klogass hele døgnet. Ved 29 av disse prøvestedene (arbeidsplassene) ble det målt en gjennomsnittlig klorkonsentrasjon over den oppgitte hygieniske grenseverdi på 1 ppm.

Glømme opplyser her at den gjennomsnittlige klorkonsentrasjon for alle 70 prøvestedene er 1.3 ppm, dvs. litt over grenseverdien. Men dette gjennomsnittet er bare egnet til å forvirre. For saken er jo den at enkelte arbeidssteder i bedriften er langt mer utsatt enn andre, og da gir det et falskt bilde å regne ut den gjennomsnittlige klorkonsentrasjonen i bedriften som helhet. Det i hjelper ikke en arbeider som hele dagen må jobbe i en arbeidsatmosfære med 4 ppm klogass, at det andre steder er langt mer ufarlig forhold, og at han "gjennomsnittlig" burde ha det nok så bra!

En tilsvarende bruk av statistikk får man ved å plassere ett bein i ovnen og det andre i kjøleskapet, og så regne ut at en har det utmerket fordi gjennomsnittstemperaturen blir forholdsvis normal! Dersom vi ser nærmere på de 29 prøvestedene (41 % av plassene der det ble foretatt døgnmålinger) så viser det seg at klogassinholdet i luften varierer fra 1.1 til 4.8 ppm. Gjennomsnittet for denne utsatte del av bedriften blir hele 2,4 ppm, altså det samme antall ganger den grensen som hygienikerne mener ikke må overskrides.

Enkelte målinger som er foretatt over lang tid ved mer periodiske arbeidsplasser i bedriften, viser at klorninnholdet kan komme opp i hele 82–163 ppm! Altså over det som regnes som grensen for livsfarlige skader, nemlig 100 ppm.

Og det dreier seg her ikke om reint tilfeldige gassutslipp, men om en klorkonsentrasjon i luften over flere timer! Men når konklusjonene av dette skal trekkes, blir plutselig "den gjennomsnittlige konsentrasjon på de karakteristiske arbeidsplasser på et nivå svarende til den hygieniske grenseverdi på 1 ppm klogass pr. m³ luft eller like oppunder dette"! (2)

(Foto: NTB.)

For det første er dette satt for lavt, for det andre gjør Glømme bruk av en "gjennomsnittsverdi" som dekker over de reelle og alvorlige konsentrasjonene av giftig klogass mange steder i bedriften. Og for de tilfellene der klorkonsentrasjonen blir så høy at den overstiger den grensen han sjøl betegner som livsfarlig, så har han ikke noe annet svar enn "at det nødvendigvis gjør bruk av maske under slikt arbeid." (3)

Hva med å bruke alle mulige midler for å redusere utslippene av klogass?

Saltsyren irriterer slimhinnene.

Saltsyren har en sterkt irriterende virkning på slimhinnene, men det hevdes at den ikke har noen skadelig virkning dersom den innhaleres i konsentrasjoner som ligger under den hygieniske grenseverdi, som er 5 ppm. I "Liste over yrkeshygieniske grenseverdier" (4) blir det opplyst at denne grensen representerer en absolutt faregrense, og at overskridelser heller ikke bør tillates for kortere tidsrom.

Det oppgis at 1,2 ppm saltsyre representerer den gjennomsnittlige døgnverdi. Men samtidig viser måleresultatene saltsyrekonsentrasjoner på hele 65, 114 og 158 ppm som gjennomsnitt for et tidsrom av omtrent et døgn ved tre steder i bedriften. Disse målingene skal være foretatt på steder der "folk vanligvis ikke oppholder seg", men lenger ned på siden sier Glømme at det er "adskillige arbeidere som ferdes i dette aktuelle område". (5)

Falconbridge-arbeiderne blir SO₂ forgiftet.

Svoveldioksyd (SO₂) er en av de vanligste gassene i den generelle luftforurensning, særlig i forbindelse med forbrenning av olje. I Oslo-området har det blitt påvist at konsentrasjoner av SO₂ på 0,60 mg/m³ over har meget alvorlige virkninger helsemessig sett. (6)

Mye tyder derfor på at den yrkeshygieniske grenseverdien på hele 13 mg/m³ er alt for høy. Dette blir imidlertid drøftet nærmere i artikkelen om Yrkeshygienisk institutt. De viktigste virkningene ved sterke konsentrasjoner av denne gassen er trykk over brystet, hoste, strupekatarr med sterk irritasjon og hevelse, samt bronkittsymptomer.

I Glømmes undersøkelse er det gjennomført SO₂-analyser ved 11 prøvesteder. Ved 4 av disse stedene er det funnet konsentrasjoner langt over grenseverdien, ved 3 av stedene gjelder dette som gjennomsnitt etter mange timers målinger. Når Glømme regner ut gjennomsnittet for alle målestedene ut i fra det samme tidsrom, så finner han sjølsagt en SO₂-verdi langt under den såkalte hygieniske grensen. Men akkurat som tilfellet var med klogass, så sier dette ingenting om situasjonen. En arbeider som står store deler av dagen i en SO₂-konsentrasjon på f.eks. 40 mg/m³ har fremdeles svært liten nytte av at det finnes forholdsvis lite av denne gassen andre steder i bedriften. Men den "vitenskapelige" og medisinske kynismen blir først grotesk når dr. Glømme, som også er sjef for Yrkeshygienisk institutt, kan fortelle Falconbridge-arbeiderne og oss andre at dette ikke representerer "noe vesentlig problem" fordi det er "svært få av arbeiderne som utsettes for svoveldioksyd på de aktuelle arbeidsplasser".

Kanskje er det ikke noe problem for bedriftsledelsen at "bare" 10 arbeidere utsettes for helsefarlige gasskonsentrasjoner.

I General Motors er 1000 mann forholdsvis "få" i forhold til de som er ansatt. I en arbeiderfamilie der hovedforsørgeren rammes av sykdom er imidlertid en mann mye. Men skal en ta hensyn til det siste, så fordrer det vel også at en ikke er betalt av næringslivet for å sikre en "effektiv utnyttelse av arbeidskraften", noe Glømme nevner som en av arbeidsmedisinens viktigste oppgaver. (7)

Gassene virker samtidig!

I undersøkelsen fra Falconbridge nevnes det i tillegg at både svovelsyre og nitrose gasser (8) – salpetersyre – finnes i mindre i arbeidsatmosfæren. Disse gassene oppgis stort sett å ligge under den hygieniske grenseverdien, sjøl om nitrose gasser/salpetersyre i alle fall tidligere har forekommet i meget høye konsentrasjoner. Det avslørende er imidlertid at også disse gassene behandles hver for seg, en analyserer ikke den totale gassforgiftning, men betrakter hver gass i forhold til dens egen "grenseverdi". Sjøl om en ikke bare kan summere de forskjellige slags gassinhold som finnes i luften og deretter trekke en konklusjon om totalvirkningen, så er det innlysende at en kubikkmeter (m³) luft som inneholder både klor, saltsyre, svoveldioksyd og andre gasser er langt mer forurenset enn om bare en av gassene var representert. Men dette omtrent ikke nevnes i Glømmes rapport.

Nikkelstøv fører til utslett og eksem.

Et svært velkjent fenomen ved Falconbridge er at mange arbeidere får utslett og eksem på armer og bein, noe som ofte betyr at de må slutte og skifte over i en annen jobb. Denne lidelsen kan være svært plagsom, sjøl om den ikke gir seg utslag på fraværstatistikken. En viss fare for en form for celleforandring som minner om kreft finnes også, men den er heldigvis liten. Nikkelstøv alene er ved 5 av 11 målesteder funnet å være høyere enn den hygieniske grenseverdien for dette metallet. Men i fabrikkstøvet finnes også kopper, kobolt, selen og telur. Kopperstøv kan føre til irritasjon av neseslimhinnen og slimhinnen i svelget. Kobolt kan bidra til utvikling av lunge-sykdommer. Selen og telur fører ofte til besvær som søvnløshet, dårlig appetitt, kvalme og metallsmak og en karakteristisk løk-lukt fra ånding og svette. Som blanding må imidlertid disse metallene vurderes under ett. Dersom en beregner den hygieniske grenseverdien for nikkel, kopper og kobolt samlet, så viser det seg at grenseverdien blir oversteget i 7 av 11 tilfelle. Dersom en da tar med den øvrige del av støvet, blir grenseverdien overskredet ytterligere.

Hodepine på grunn av arbeidstemperaturen.

En rekke steder i nikkelavdelingen er arbeidstemperaturen ubehagelig høy, et arbeidsted ligger den konstant mellom 31–35°C, andre steder mellom 20 og 30°C. Når den relative fuktigheten også er høy, ofte mellom 80 og 90%, er det innlysende at det representerer en ekstra belastning for organismen, og kan gi besvær i form av hodepine, uvelbefinnende m.v.

Alvorlige sykdomssymptomer blant arbeidere.

Det som hittil er nevnt viser at arbeiderne ved Falconbridge nikkelverk er utsatt for en helsefarlig påvirkning både fra forskjellige gasser og metallstøv. I støvpåvirkningene er det naturlig nok nikkel dominerende, og den samlede effekten av dette metallet sammen med bl.a. kopper og kobolt, overstiger ved et flertall av målestedene i bedriftene den hygieniske grenseverdien. I tillegg til dette kommer det at temperaturen og fuktigheten i arbeidsatmosfæren kan virke ubehagelig. På denne bakgrunn skulle en vente å finne meget omfattende sykdomssymptomer ved bedriften. Vi gir under en tabell-oversikt som viser prosenten av arbeidere som i følge Glømme's undersøkelse har bestemte sykdomssymptomer. Tabellen er utarbeidet på grunnlag av en undersøkt gruppe på 37 mann, som oppgis å være representativ for arbeidsstokken på bedriften. En kontrollgruppe på 16 mann ble også undersøkt. Med en kontrollgruppe menes en

gruppe som mest mulig likner på de 37, men som ikke er utsatt for gass- og støvpåvirkning. Det bør nevnes at med unntak av symptomet wheezing (surkling i brystet) var det bare 0–2 av de 16 (som ikke var utsatt for gasser og støv) som led av de samme symptomene.

Symptom	%arbeidere
Irritasjonshoste i arbeid	92,5
Stadig irritasjonshoste	30
Hoste sammenhengende mer enn 3 mnd. pr. år	14
Oppspyt, hyppig	30
Epidemiologisk bronkitttegn	24
Wheezing – surkling i brystet	43
Åndenød	35
Irritasjon av neseslimhinne	41
Øyenirritasjon	27
Hodepine	41
Kvalme	22
Syklige lungefysikalier	22

En slik oversikt virker alltid tørr og skjematisk, men en bør være oppmerksom på at dette er lidelser svært mange arbeidere har blitt påført gjennom sin arbeidsplass, og som de må trekke med også utenfor arbeidet. En lidelse som ikke er nevnt i rapporten fra yrkeshygienisk institutt er den høye frekvensen av neseblødning som finner sted. Vi kjenner også konkret til et tilfelle der der simpelthen ble etset hull i skilleveggen inne i nesen, sannsynligvis på grunn av kopperpåvirkning.

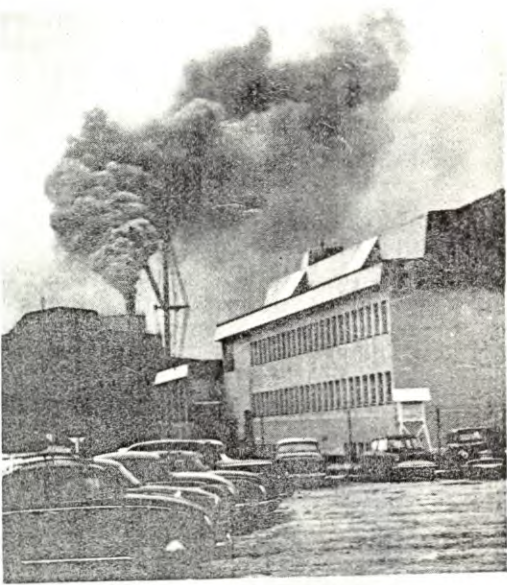
Når det gjelder langtidseffekt av gassene, så er den lite kjent. Mye tyder på at sykdomssymptomene ikke fører til noen særlig økning i sykefraværet før etter lengre tid. Dersom vi antar at de eldre arbeidere ved bedriften også kan være utsatt for gasser og støvpåvirkning lengst, så kan den voldsomme økning i sykefraværet i aldersgruppene over 50 år tyde på en viss sammenheng med dette. Endel kan vel også forklares med at helkontinuerlig skiftarbeid på lengre sikt også har vist seg å ha skadelige konsekvenser helsemessig sett. En framtreden tillitsmann kan iallefall opplyse at på hans avdeling har med unntak av 68-årig formann som var syk, men arbeidsfør da han sluttet, ingen gått av med pensjon!

Helseekspertens konklusjon: omplassering og gassmasker!

Arbeiderne ved Falconbridge nikkelverk blir altså systematisk forgiftet, gasser og metallstøv. De viser sykdomssymptomer fra hodepine og irritasjonshoste til bronkitttegn og sykelige lunge fysikalier. Men helseekspertens konklusjon vil neppe forskrekke noen industridirektør. Det har heller ikke vært meningen. Kort skissert foreslår Glømme løsninger på Falconbridge-problemene:

1. Arbeidskraften må omplasseres. Eller mer vitenskaplig uttrykt: "Fra medisinsk side vil man tilrå at personer som tidligere har lidd av akutte eller kroniske sykdommer i slimhinnene i øynene, nese, svelg, luftveier eller lunger, fortrinnsvis ikke settes til arbeid i de aktuelle, eksponerte deler av bedriften". Det er sjølsagt utmerket av arbeidere som lider av yrkessykdommer ikke settes til å jobbe på arbeidssteder der de garantert vil bli verre. Men hva med dem som skal komme i stedet? Glømme viser oss jo at forurensningen fra gasser og metallstøv direkte bidrar til å produsere nye lidelser. Det er utvilsomt en velkjent rasjonaliseringsmetode at bedriftsledelsen skifter ut

FORTSETTES S. 18

(Foto: NTB.)

STREIK MOT MOMS!

Kapitalens hardeste framstøt mot arbeiderne den siste tida er forslaget om innføring av ny skatteordning, moms. Forslaget kommer opp i Stortinget i slutten av mai. Dersom det blir vedtatt, betyr det en kraftig forverring av arbeidsfolks stilling, ikke bare ved at det vil føre til en umiddelbar prisstigning på lavt regnet 5-6 %, men først og fremst ved at kapital-eierne gjennom statsapparatet da får det mest raffinerte instrument som de på lang sikt kan bruke til å velte stadig større skattebyrder over på arbeiderne.

Arbeidsfolk har innsett at i kampen mot monopolkapitalen og dens redskap, staten, har de ingen skikkelig forsvarsorganisasjon å forlite seg på. Forræderiet fra LO-ledelsen er bortimot total, arbeiderne venter heller ingen hjelp derfra. De må selv ta initiativet til organisering av motstanden fra grunnen av.

17. april ble det avholdt et møte av fagorganiserte i Oslo. Bygningsarbeidernes stedsstyre hadde innbudt foreninger, klubber og andre til å drøfte egnede aksjoner mot

det nye skatteforslaget. Møtet ga full tilslutning til generalstreik i Oslo i en time eller to i slutten av mai like før saka kommer opp i Stortinget. Samtidig planlegges en svar demonstrasjon med overrekkel-se av protestskriv til Storting og regjering.

En rekke representanter fra klubber og foreninger påpekte at det her er viktig å vise at arbeidere, fiskere, bønder og studenter her har felles interesser i å bekjempe det folkefiendtlige forslaget moms. FSF (Faglig Studentfront) hadde representanter på møtet, disse støttet fullt ut opp om det tiltaket arbeiderne her hadde gått i spissen for.

De eneste på møtet som ikke var i stand til å ta klart standpunkt til de forslag som ble reist, var representanter fra styret i avd. 1 av Jern og Metall, "da saka var oppe til behandling i styret og ikke hadde tatt endelig stilling til forslaget. Det disse folka selvsagt venter på, i likhet med Oslo Faglige Samorganisasjon er et klarsignal fra LO-DNA-ledelsen. Forvirringen i store deler av DNA er tydeligvis total, bortsett fra Bratteli som har lovt å komme med et "vel gjennomtenkt svar", når han har fått tenkt seg lenge nok om. Men hva han tenker på, er ingen hemmelighet. LO-DNA-toppen går inn for moms, dette er de nødt til dersom de skal holde fast ved bestrebelsene på å komme inn i EEC. For å dempe den verste

motstanden skrikes det høyt om kompensasjon i motsetning til "Bortens skattepakke".

Det er ingen tvil om at arbeiderne også i avd. 1 av Jern og Metall vil gjennomskue dette hykleriet og følge Nylandsarbeidernes eksempel, de har sluttet helhjertet opp om aksjonen.

Oslo-arbeidernes initiativ vil ganske sikkert bli etterfulgt av liknende tiltak landet over. Dette er bare begynnelsen. Arbeiderne nekter å la seg føre bak lyset mer.

STEDSSTYRETS UTTALELSE

TIL STORTINGET OG REGJERINGEN.

Med stigende uro og forbitrelse har vi fulgt prisstigningen i tida etter tariffoppgjøret våren 1968. Nå må vi ta til motmæle, og den direkte foranledning er regjeringens forslag til innføring av merverdiavgift, som vil bety en drastisk omlegging til enda større indirekte beskatning. Overgang til merverdiavgift vil utdype de sosiale skjevheter som i dag hefter ved skattesystemet, og den vil føre til at Norge får verdens hardeste momsavgift. Dessuten vil den innebære en vesentlig skjerping av en prisutvikling som allerede har rammer oss mer enn hardt nok. Lavt regnet vil overgangen til moms føre til en prisstigning på 5-6 %

Dette vil komme i tillegg til en prisstigning som av det såkalte Aukrust-utvalget er anslått til 8,5 % i inneværende tariffperiode. Dessuten vil dette føre til økt skattesvik. Derfor krever vi at regjeringen trekker dette skatteforslaget tilbake. Ikke økt indirekte beskatning til fordel for næringslivet på vår bekostning, men lettelser for lønnstakerne må være målet for nye skatteordninger. Vi krever også at statsmyndighetene nå tar i bruk Prisloven av 1953 for å få stanset prisstigningen. Det som skjedde under tariffoppgjøret med det indekstillegget på 25 øre timen som vi hadde tariffestet krav på pr. 15 mars i fjor, og det som har skjedd på prisfronten etter tariffoppgjøret, undergraver fullstendig oppnådde tarifftillegg. Særlig understreker vi at de som blir hardest rammet er de lavest lønte gruppene.

Så sterk som prisstigningen har vært og også ventes å bli, kan vi bare trekke en slutning, når vi sammenholder prisutviklingen med det beskjedne resultat tariffrevijsjonen ga. Det er den slutning at det, via prisstigningen, skjer en løpende omfordeling av nasjonalinntekten til fordel for næringslivet og kapitalinteressene her i landet. Dette er det stikk motsatte av en demokratisk økonomisk politikk, og kravet vårt er at det innføres prisstopp på alle dagligvarer og -tjenester.

Essos lønssystem terroriserer arbeidarane

Fleire verksemdar i Noreg har gjennomført ei organisering etter metodar som skal øydeleggja solidariteten mellom arbeidarane. Slike organisasjonsformer er frå før serleg utvikla i Sambandsstatane, men kjem meir og meir i bruk også i Noreg. Ein viktig del av eit slikt opplegg, er dei nye lønssystema som no blir innførde i store delar av industrien, men visse verksemdar har no gått ein god del lenger.

Ved oljeraffineriet til det amerikanske oljekonsernet ESSO på Slagentangen ved Tønsberg er dei så langt framme at klager og rapportar på arbeidskameratar blir premiert med lønstilllegg. Går noko gale for arbeidarar i ei avdeling, er poenget ikkje å hjelpe desse, men å melde frå til hovudleiinga og få takk for tilliten i form av reide pengar. Ein skulle tru at slikt måtte vera lite klokt av leiinga, men systemet gjev leiinga helit frie hender til å setja i gang kva dei vil. Arbeidarane blir avvæpna.

Ein arbeidar fortel:

Ein truckfører hadde vore uheldig og fått trucken utføre kanten av ein veg. Med litt hjelp frå andre arbeidarar kunne han lett få trucken opp att, men åleine kunne han ikkje greia det. Men dei andre stod berre og glana. Resultat: Nedsett løn for truckføraren, medan fyrstemann til å fortelja dette på kontoret ville oppnå den tilliten som skulle til for å få tillegg i løna.

Arbeidaren fortel vidare:

... Ein kamerat og eg var i lag med to andre "fagarbeidarar" som det heiter, sette til eit arbeid på kontrakt. Arbeidet var ein tomannsjobb. Kameraten og eg skulle berre hjelpe til i knipetak. Mesteparten av tida hadde vi såleis lite å gjera og hadde sett oss ned. Om litt kom det ein funksjonær ut frå kontoret i nærleiken og sa at han berre kunne ringja opp på kontoret og få tak i ein fotograf til å ta eit bilete av oss. Det ville berre vera fint for han, men vi ville nok få svi.

... Kontraktarbeidarar fekk ikkje lov å gå inn i kantiner eller røykjerom. På området er røykjing ulovleg. For å få seg ein røyk eller for å gå på WC måtte kontraktarbeidara-

ne gå utføre området. Eit par av oss kom til å rota oss inn i ESSO-kantina i ein matpause, men kom oss ut derifrå etter at dei som var der fraus oss ut dørane og ba oss koma oss over i ei av brakkene så fort som råd.

Om klager og popularitet.

Har ein tilsett noko å klaga over, skal han gå til sin næraste overordna og ingen andre. Det interessante er at det og er denne mannen som avgjer løna til den som klagar. Skal så denne overordna gå vidare med kлага, må han leggja saka fram for ein som fastset hans løn osv. Det er høve til å klaga beinveges til leiinga, men då må klagaren melde frå om saka til alle overordna som er imellom. U populære klager har såleis ein tendens til å gje tynnare løningspose.

Arbeidstilhøva.

Arbeidarane er spreidd rundt på eit stort område. Verksemda er høgt automatisert, og arbeidarane står mykje åleine med store verdier. Produksjonsavdelinga går døgner rundt. Arbeidarane blir flytta frå den eine arbeidsoperasjonen til den andre, og skilje mellom jobbar og fag blir brotne ned. Men dette har ikkje innverknad på kva for ei av dei 10 lønsgruppene du er i, same om dei opphavgvart oppsette på grunnlag av "stillingsbeskrivelser". Ved eit oljeraffineri er det sjølv sagt både gassar og anna svineri, men dette har vi ikkje fått granska skikkeleg. Ved "blending"-anlegget, der det til bensinen blir tilsett flytande bly, er atmosfæren giftig, og tilhøva heilt ille.

Om ESSO.

A/S Norsk Esso har det amerikanske selskapet Standard Oil (of New Jersey) som einaste eigar. Dette konsernet er det tredje største i verda og det er den største skipsreidaren i verda. Den norske avdelinga er sterkt sentraldirigert. Styret blir direkte plukka ut av Standard Oil, og styret utgjer alle andre komitear som har noko å seia på toppplanet; det er heilt den same gruppa som berre skifter protokoll. Styremedlemene er alle tilsette på heildag. Ingen av

dei vanlege attgagarane i slike postar er med. Hans I. Kleven opplyser i "Klassestrukturen i det norske samfunnet" at brørne Lind er med, men dei er sparka ut og heildags Esso-folk er sette inn i staden. Ein av "komiteane" til styret er strengt hemmeleg. Den steller med lønssaker og "opplæring av dei tilsette". Lønssystemet er eit eige SO-system, som gjeld ein stor del av arbeidarane i verda. Styrefolka får si løn fastsett i USA. Alle peronalsaker som har noko å seia er det den same hemmelege komiteen som avgjer. Sjølv komiteen er ikkje hemmeleg i og for seg, berre drøftingane og protokollen. Personalsjefen på Slagentangen er berre eit slag konsulent for denne komiteen.

Lønssystemet ved Esso-raffineriet.

Arbeidarane blir tilsette individuelt. Offisielt er dei "funksjonærer" og har månadsløn. Esso er ikkje med i NAF, og rettar seg sjølv sagt ikkje etter tariffavtaler. Det er ikkje lovleg å ha fagforeningsgruppe eller bedrifts-klubb. Ein som søker jobb og er medlem i LO treng likevel ikkje melde seg ut for å få jobben. Ikkje på nokon måte står funksjonæranne (det vil seia arbeidarane) i noko kollektivt og samla tilhøve til leiinga. Det einaste som eksisterer i så måte er ein sportsklubb for dei tilsette. Det er 10 ulike lønsgrupper i Esso. Desse gruppene blir laga ut frå "stillingsbeskrivelser". Innanfor kvar lønsgruppe er det 5 undergrupper. Midt i hovudgruppa ligg det den hemmelege komiteen reknar for "normalløn" for ei slik stilling. Kva for ei undergruppe arbeidarar kjem i, blir avgjort ved personvurdering.

Denne personvurderinga går føre seg ved at dei næraste overordna fyller ut eit visst skjema der alle i arbeidsgruppa like under skal stå etter einannan på ei liste. Kva dei skal gå ut frå ved vurderinga er ikkje fastsett. Arbeidarane skal berre setjast opp i ei rekkjefylgje. Kvar arbeidsleiar vurderer fleire enn dei som er direkte under han, og etter dette systemet er det 6 som vurderer kvar arbeidar. Plasseringa blir til slutt fastsett av desse i eit møte. Leiinga avgjer så på grunnlag av dette kva for ei gruppe innanfor lønsgruppa arbeidarar skal stå i for eit år framover. Leiinga blir vurdert frå Oslo, og Oslo-leiinga frå USA. Leiinga syter for at gjennomsnittsløna utviklar seg i høve til utviklinga på andre arbeidsplassar slik at løna ved Esso skal stå i eit visst høve til konkurrentene. Arbeidarar som kjem i den lågaste gruppa er verksemda interessert i å bli kvitt, og dei lyt rekna med å missa jobben.

Men det høyrer og med i denne sammenhengen at dei tilsette ikkje veit kva lønsgruppe dei står i, og heller ikkje kvar dei er sette innanfor denne gruppa. Ingen veit heller kor mykje arbeidskameratane tener, om dei då ikkje fortel det til einannan, og den einkilde veit ikkje meir om si eiga løn enn den summen han ser i posen kvar månad. Teoretisk skal alle stiga jamt oppover i lønsgruppa, men ingen har krav på tillegg etter visse år i teneste. Det er og stor skilnad på tillegg. Ein sim er komen i gruppe 1 får eit visst tillegg i løna 10 gonger i året, men den som er i gruppe 4 berre får eitt tillegg.

LO om dette systemet.

Esso-sjefane var litt nervøse for LO då dei sette i verk dette systemet. Hadde LO vore ein reiskap som var styrd etter interessene til arbeidarane, skulle dei og ha all grunn til uro. Dei tok difor kontakt med LO-leiinga, men LO "skjønnte godt at systemet ikke lot seg samarbeide med tariffavtaler". LO har med nadre ord godteke eit lønssystem som byggjer på at arbeidarane ikkje organiserer seg. LO let det likevel skina gjennom at dei ikkje ville lika om det vart gjort kjent at dei hadde vore borti dette systemet.

Det nye systemet innført på Vallø.

Ved den verksemda Esso har på Vallø, like ved raffineriet, nekta arbeidarane å godta det nye systemet. Dei ville ikkje bli "funksjonærer". Men etter eit par år bøygede dei seg, og hovudmannen bak dette var tillitsmannen, som er SF'ar.

Her ser vi korleis reformistane i og utafør LO-leiinga svisker interessene til arbeidarklassen, og gjer alt dei kan for ikkje å råka ukklar med monopolkapitalistane.

Det vi no har synt av tilhøva på Slagentangen er gode døme på at arbeidarane ikkje vert handsama som menneske, men berre som gjenstandar for ekstrem utbytting. Men klassesvikarane vil ikkje sjå at desse tilhøva er uløyeleg knytte saman med det kapitalistiske diktaturet, og at dette berre kan endras totalt ved at arbeidarklassen og dei breie lag av folket knuser dette diktaturet. Det einaste viset det kan skje på er gjennom den sosialistiske revolusjonen. Reformistane fryktar med rette denne revolusjonen, for på vegen må vi rydda unna klassesamarbeidarane og svikarane alle stader dei finnes. Men folket utgjer ei revolusjonær kraft som ingen reaksjonære kan stogga. Den sosialistiske revolusjonen er historisk naudsynt, og sigeren er viss.

Når ei avis er kommet vel igang, må den skjottes samvittighetsfullt og bra. Dette har leserne like stort ansvar for som redaksjonen. Det er svært viktig at leserne sender inn forslag og skriver korte brev og artikler, som viser hva de liker og hva de ikke liker. Dette er den eneste måten man kan sikre avisas framgang.

Mao Tse-tung
("Den kinesiske arbeider presenteres".)

Leif Røsåsberget er småbruker på Vestre Toten. Han er aktivt med i Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Blant annet er han formann i fylkeslaget i Oppland. Han har også vært mye med i politisk virksomhet i arbeiderbevegelsen. Han var med i Sosialistisk Folkeparti før venstrekreftene blei ekskludert fra partiet på det siste landsmøtet.

Klassekampen bringer her et intervju med Leif Røsåsberget.

- Hva er det største problemet småbrukerne står overfor i dag, Røsåsberget?
- Det er uten tvil den strukturrasjonaliseringen som foregår. Dette betyr et alvorlig press på småbrukerne, idet det innebærer en planmessig og systematisk utnyttning av de mindre bruka. En rekke arbeidsplasser blir dermed nedlagt. Vanskelighetene for dem som på grunn av denne utviklinga blir stående uten arbeid, er alvorlige og store. Det satses på at småbrukerne skal forlate sine bruk frivillig, men dersom dette ikke skjer, settes det i verk økonomiske sanksjoner for å tvinge dem vekk.
- Eksempler?
- Småbrukerne er nødt til å leve på lånt kapital, og de alminnelige utlånsvilkår endres jamnt og sikkert i retning av stadig høyere renter og stadig kortere avdragstid. Både byggekostnader mer allmenne produksjonskostnader blir dermed større og større. Dette vil gi seg særlig sterke utslag om det nye skatteforslaget med moms blir gjennomført. Foruten den økte regnskapsplikten som jordbrukerne da vil bli pålagt, og den større arbeidsmengde det vil medføre, blir byggematerialer og andre investeringsvarer pålagt moms - 20 % avgift. Dette i motsetning til næringslivet "i sin alminnelighet", dvs. storkapitalen som i første omgang får en investeringsavgift på bare 11 %. Og det er en avgift som på toppen av det heile ifølge forslaget skal bortfalle etter ei tid.

Vi ser også hvordan alle de forslag som lanseres av myndigheter og byråkrater, har en felles tendens ved å skulle ramme småbrukerne. Under de siste forhandlingene om jordbruksavtalen kom det såleis forslag om at småbrukernes adgang til å få driftstilskott fra staten skulle begrenses. Etter dette forslaget skulle det være ei forutsetning for at kombinasjonsbruk skulle få driftstilskott, at jordbruket utgjør minst 75 % av næringsgrunnlaget for vedkommende småbruker. Nå fikk vi motsatt oss dette, men tendensen er klar. Og sjølt om det ble vedtatt i jordbruksavtalen at denne forutsetninga skal være 20 prosent i stedet for 75 prosent, så blei det slått fast at dette bare er ei prøveordning. Så dermed er det allerede nå åpna for en økning av dette prosenttallet ved neste oppgjør.

Men aller mest aktuelt i disse dager er det forslaget om toprissystem for melk, som er lansert av sentralstyret Norske Melke-

samme kampen

produsenters Landsforbund. Om dette prissystemet gjennomføres, vil det føre til en katastrofe for de små bruka her i landet ved at enhver økning i melkeproduksjonen gjøres direkte ulønnsom. Det er i første rekke de små bruka rundt om i landet som er avhengig av å drive mjølkeproduksjon, og det er de små bruka som også er avhengige av å utvide drifta si for å kunne fortsette å eksistere under de forholda som i dag preger jordbruket.

- Dette er klassesamfunnet?

- Ja, dette er typiske trekk ved det kapitalistiske klassesamfunnet. Den rasjonaliseringen som foregår, er naturligvis ikke noe enestående for landbruket. Den foregår også i næringslivet ellers. Den tas i bruk av storkapitalen og har som formål å utnytte og presse den menneskelige arbeidskrafta stadig hardere. Å ta et oppgjør med og føre en kamp mot denne forma for økt utbytting, blir derfor en av de viktigste oppgavene vi står overfor i dagens situasjon.

- Småbrukerne kommer altså i et stadig sterkere motsetningsforhold til monopolkapitalen. Men hva med småbrukernes forhold til staten?

- Det forholdet er ikke noe bedre. Det er jo nettopp staten som sikrer og garanterer den utviklinga som er i gang - den rasjonaliseringen som foregår, den avfolkning av bygdene som dette fører til, den ødelegginga av jorda som blir resultatet. Det er nettopp staten som tvinger småbrukerne vekk. Og i tillegg til dette kommer den statlige undertrykkinga til syne i denne sammenhengen ved at staten sprer løgna om at "småbrukerne ikke vil ha bruka sine".

- Staten er altså en klassestat?

- Ja, hva annet skal en kalle den.

- Hva kan bøndenes organisasjoner gjøre med dette?

- Min organisasjon - Norges Bonde og Småbrukarlag - har jo som målsetting å ivareta de små brukeres interesser. Dette er jo ei forutsetning for å kunne sikre ei tilfredsstillende distriktsutbygging og dermed trygge bygdesamfunnet. Det er nettopp de små og mellomstore bruka som opprettholder grunnlaget for bygdesamfunnet. Men når dette er sagt, må det legges til at det i dagens situasjon er en hard og varisketig oppgave å ivareta de små brukeres interesser.

- Staten legger hindringer i vegen?

- Ja, og i tillegg er det sterke krefter innadfor organisasjonene som motarbeider bøndenes interesser. Det skjer en stadig byråkratisering av organisasjonene, og det oppstår etterhvert djupe interesse-

motsetninger mellom organisasjonenes medlemmer og organisasjonenes topledelse. Det er såleis ingen tilfældighet, men nettopp et typisk eksempel på denne motsetninga at det var sentralstyret i Norske Melkeprodusenters Landsforbund som lanserte forslaget om toprissystem, uten å forelegge spørsmålet for medlemmene til bedømmelse og kommentarer. Et utslag av den samme byråkratiseringstendens ser vi i og med Norges Bondelags såkalte studieoffensiv angående samme toprissystemet. Bondelagsbyråkratiet har sendt ut et studieopplegg til alle lokallaga. Men denne studiesirkelen omhandler bare forskjellige former for toprissystem. Den tar overhodet ikke opp alternativer til toprissystemet. Det reises ingen tvil om nødvendigheten av å gjennomføre et slikt system. I denne situasjonen er det desto gledeligere at et absolutt flertall av Bondelags medlemmer ser ut til å gå innom toprissystemet - til tross for bondelagsledelsens ensidige propagandaopplegg.

- Det er altså nødvendig å føre en hard kamp?

- Det må en absolutt si. Det er nettopp den spontane og massive motstanden og protesten fra bøndene sjølt som har ført til at toprissystemet foreløpig er lagt på is. Dette viser ikke bare nødvendigheten av å føre hard kamp. Det viser også nødvendigheten av å organisere kampen godt og effektivt. Så lenge denne kampen i stor grad foregår innadfor våre faglige organisasjoner, slik som i dag, mot byråkratiet, er det derfor viktig at flest mulig kommer med i organisasjonsarbeidet. Bare på den måten kan en sikre at medlemmene får kontrollen over sine egne organisasjoner. Skal medlemmene få kontrollen over sine organisasjoner og deres virksomhet, må de sjølt ta kontrollen gjennom kamp.

- Hva er forholdet mellom denne kampen og klassekampen, og hva er småbrukernes stilling i forhold til arbeiderklassen?

- Småbrukerne og arbeidsfolk forøvrig kommer mer og mer i samme bånd. Også småbrukeren er fullstendig avhengig av å bruke sin arbeidskraft for å kunne leve. De sosiale forhold er omtrent de samme. Og i tillegg til dette er småbrukerens eiendomsrett til produksjonsmidlene i dag bare en formalitet. For det første er det Statens Landbruksbank eller andre kredittinstitusjoner som reint faktisk eier garden og driftsmidlene ved at småbrukerne er avhengige av å oppta store lån. Og for det annet er det staten som dikterer produksjonsmåter, driftsplanlegging osv. Både småbrukerne og arbeidsfolk forøvrig utsettes med andre ord for den stadig aukende privatkapitalistiske utbyttinga av menneskleig arbeidskraft. Både småbruk-

erne og arbeidsfolk forøvrig har en felles fiende i monopolkapitalen.

- Og dermed er det nødvendig å føre felles kamp?

- Akkurat. Det er nødvendig å forene kreftene om en skal kunne vinne over fienden og dens nåværende sterkt sentraliserte maktapparat. Ellers vil jeg gjerne utdype litt nærmere hvordan utviklinga i kapitalismen etterhvert rammer også småbrukerne mer og mer. Det foregår en stadig kapitalkonsentrasjon, og dette får virkning også i jordbruket. Storkapitalen er sjølsagt også interessert i å spekulere i jordbruksnæringa i den utstrekning det er mulig. Fabrikproduksjon er et typisk eksempel på dette. Vi ser hvordan godseier Treschow kan bygge fabrikkfjøs med plass til 200 kyr, med en produksjon av en million liter mjølk i året, og med utenlandsk produsert kraftfôr som den vesentligste føringa. Dette skjer samtidig med at det påstås å være så stort mjølkeoverskott at det er nødvendig å innføre toprissystem. Det er klart at denne storkapitalistiske spekulasjonen i form av fabrikkproduksjon undergraver næringsgrunnlaget for småbrukerne. Vi har foreslått konsesjonslover eller eventuelt forbud når det gjelder slik fabrikkproduksjon. Men forslaget er blitt sabotert og henlagt av de statlige myndigheter.

- Vi har sett i andre land hvordan bønder og arbeidere har kunnet frigjøre seg fra utbytterne og undertrykkere ved å føre en felles kamp mot felles fiender. Et eksempel på dette er utviklinga i Kina, hvor folket har ført en seierrik kamp på grunnlag av marxismen-leninismen og under ledelse av Mao Tse-tung. Stadig fler her i landet studerer nå marxismen-leninismen, Mao Tse-tungs tenkning - for å lære av de erfaringer som der er oppsummert, og med sikte på å bruke denne revolusjonære teorien som rettesnor for klassekampen i Norge. Hva syns du om denne økte politiske skoleringa?

- Det er sjølsagt en fordel at det foregår ei politisk skolering, og at dette settes i sammenheng med de daglige problemer arbeidsfolk står overfor i sin konkrete situasjon.

- Dette intervjuet skal inn i Klassekampens 1. mai-nummer. Har du kommentarer spesielt i den sammenheng?

- Jeg vil gjerne si følgende - som kommentar både til 1. mai generelt og til den spesielle situasjon vi står overfor her i landet nå: Det har alltid vist seg at et enig folk er en ubrytelig makt. Samhold og solidaritet er nødvendig om vi skal kunne ta ledelsen over samfunnsutviklinga. Men den viktigste forutsetninga for at arbeiderklassen skal kunne ta makta her i landet, er at de finner et felles grunnlag å stå sammen på. Det er bare det som kan skape den enhet og den samla opptreden som er nødvendig for å kunne føre en seierrik kamp, sier Røsåsberget til slutt.

Helge Blom-Pedersen blei i januar i år valgt til klubbformann på Noblik-Sannems bedrift i Moss. Bedriftens ledelse nekta å akseptere et slikt valg, og siden har snøballen rulla. For å få innsikt i situasjonen har KLASSEKAMPEN oppsøkt stridens eple, Helge Blom-Pedersen sjølt, og på grunnlag av en lengre samtale med han har vi danra oss dette bildet av hendingsforløpet:

3. januar i år er det årsmøte i jern og met. Klubben på Noblik-Sannem. Her blir det valgt nytt klubbstyre. Etter et par uker må den nye formannen trekke seg av personlige grunner, og det blir beramma nytt møte for å fylle hans plass til 24. januar.

23. januar innkalles den gamle klubbformannen til direktør Nilsen. Direktøren gjør oppmerksom på at bedriftsledelsen ikke kan godta Helge Blom-Pedersen som ny formann. Begrunnelsen er at det ikke er mulig å oppnå det samarbeidet med han som med de øvrige tillitsmenn.
- En attest jeg er meget godt fornøyd med, sier Blom-Pedersen. Klubben har tidligere mottatt et brev fra bedriftsledelsen med det samme innhold. Bare samarbeidfolka kjenner imidlertid til dette, og Blom-Pedersen er sjølsagt ikke informert.

24. januar velges Blom-Pedersen til klubbformann. Ledelsen reagerer ved å vise til det foran nevnte brev! M.a.o. brev fra bedriftsledelsen er lik lov for klubben! Utpillet fra Jern og Metall er minst like ille. Avdelinga i Moss innkaller til møte i klubben på Noblik, ved et oppslag uten dagsorden.

Klubbmøtet i avdelingas regi holdes 11. februar. Formannen i Mosse-avdelinga av Jern & Met., Saastad, forkynner at hensikta med møtet er å velge ny klubbformann, fordi klubben ikke er tjent med en formann som ikke har goodwill hos ledelsen. Avdelingsformannen får liten tilslutning fra møtet, og et forslag som vil utsette problemet i en måned blir vedtatt. Saastad går rett fra møtet til bedriftsledelsen og sier: -Blom-Pedersen representerer ikke klubben. Forhandlinger på dens vegne skal føres av viseformannen og sekretæren i Blom-Pedersens klubbstyre. Mye tyder på at initiativet til møtet 11/2 ble tatt på forbundsplanet. Arbeidernes valgte klubbformann får altså en kald skulder fra Jern & Metall som synes å arbeide under

parolen: Full støtte til bedriftsledelsen! Noe seinere reiser Blom-Pedersen til Oslo, og Per Andersen, formann i Norsk Jern & Metallarbeiderforbund betror han at hele saka er kjedelig! Tenk det! - En forbundsbyråkrat får i oppdrag å finne en løsning på saka sammen med Mosse-avdelinga.

Etter noen stille uker begynner saka plutselig å utvikle seg i voldsom fart. 6. mars besøker "Friheten"s fotograf Noblik-Sannem. 7. mars innkalles Blom-Pedersen til et uformelt møte med sju arbeidskamerater på en kafeteria. Blant disse er flere medlemmer av klubbstyret i 1968, som nå har fått kalde føtter og finner tida moden for taktiske bevegelser. Hagen og Rud blir nå sentrale skikkelser. De forteller at de som tillitsmenn var blitt gjort kjent med at det i desember 1968 var utferdiget oppsigelsespapirer på Helge Blom-Pedersen. Som gode samarbeidfolk skjulte de dette for han helt til nå - 7. mars.
-Grunnlaget for en eventuell oppsigelse, beskyldninger fra en arbeidenske, er uten særlig forankring i virkeligheten konstanterer Blom-Pedersen.

Hagen, Rud og co. frykter nå at Frihetens besøk skal utløse oppsigelsen (Blom-Pedersen er NKP-medlem). Derfor har de funnet en vei ut av "uføret" som presenteres på denne kafeteriaen 7. mars: Styret sammenettes på en ny måte, slik at Blom-Pedersen blir med i, men holdes utenfor Forhandlingsutvalget. Forslaget begrunnes med at hvis bedriften setter oppsigelsen ut i livet, vil han stå sterkere som valgt tillitsmann. Men altså ikke som klubbformann! Forstå det den som kan!

11. mars går kafeteria-forslaget glatt igjennom på klubbmøtet. Hagen blir valgt til ny formann.

12. mars springer ei bombe: Ledelsen nekter å anerkjenne Blom-Pedersen som tillitsmann overhodet! I en slik situasjon hadde

man den 7. mars vært enige om at styret skulle gå. Nå vil imidlertid Hagen/Rud forsøke å forhandle med bedriftsledelsen. Resultatet blir et brev til klubbstyret, og kjernen i det er: "Bedriften anser at arbeiderne er innforstått med bedriftens innsigelser mot Blom-Pedersen, når han ikke er kommet i forhandlingsposisjon."

På neste klubbmøte anbefaler Hagen/Rud at brevet fra ledelsen tas til etterretning. Dette forslaget får to stemmer. Gjett hvem! Klubben godkjenner med andre ord nedleggelse av styrevervene, og siden da har klubben vært uten styre.

15. april er det nytt møte i klubben, og nå har sakene utvikla seg betraktelig. Den isolerte opposisjonen mot Blom-Pedersen som var tilstede på forrige klubbmøte er forsvunnet. Også de tidligere samarbeidsfolkene skjønner at de har motarbeida sine egne og arbeidskameratenes interesser, og alle slutter nå fullt opp om det styret som blei valgt 24. januar med Blom-Pedersen som formann. Møtet vedtar at bedriftsledelsen må bøye seg for klubbens ønske om å ha Blom-Pedersen som formann. Arbeiderne har to alternativer for å kjempe gjennom dette. De kan true igjennom en anerkjennelse av vedtaket fra 24. januar, eller de kan innkalle til ekstraordinær generalforsamling og gjenta 24. januarvedtaket der. Klubbmøtet vedtar også at Forbundet må fjerne alle de gamle ankepunktene mot Blom-Pedersen som de bare har skrinlagt og nekta å ta stilling til.

Forbundet har nå skjønt at ledelsen på Noblik har opptrådt taktisk dumt, og de sender brev til Mekaniske Verksteders Landsforbund. Dette resulterer i at MVL anbefaler ledelsen på Noblik å anerkjenne styret av 11. mars, der Blom-Pedersen blei satt utenfor forhandlingsutvalget og bare blei styremedlem. Men arbeiderne står nå samla og lar seg ikke lure igjen til å gå med på arbeidskjøpernes manipulasjoner.

Bakgrunnen.

Vi skal først se litt på de konkrete sakene som ledelsen grunner sin frykt for å få Blom-Pedersen i forhandlingsutvalget på. To eksempler skulle være tilstrekkelig:

1. Blom-Pedersen skal en gang ha unnlatt å rydde opp på sin faste arbeidsplass etter endt dag. Mot dette anfører han sjølt at han tidlig på dagen var blitt flytta til en annen arbeidsplass, mens hans faste plass blei benytta av en arbeidskamerat. Sammen med ham rydda Blom-Pedersen opp før arbeidstid neste dag. Disse fakta kjenner ledelsen. Likevel blei det utarbeida en "intern tjensterapport" om forholdet. Egentlig skal en slik rapport ikke kunne brukes mot de impliserte, men det blir altså gjort. Den ble skrevet av avdelingssjefen, og innholdet er ukjent for Blom-Pedersen.

2. På grunn av kulda der, nekta 5 - 6 jenter å gå tilbake til arbeidsplassene sine etter ei pause. De blei så utstyrt med frilapper og sendt hjem. Seinere er frilappene undersøkt, og saken brukt mot Blom-Pedersen. Hvordan? Jo, han var tillitsmann på den tida, og som sådan skulle han ha jaget jentene tilbake til kulda.

Av disse to eksemplene framgår det at de formelle ankepunktene som settes fram mot Blom-Pedersen er oppkonstruerte. Han har forlangt overprøving av disse, men Forbundet har sjølsagt anbefalt å skrinlegge heile saka.

Blom-Pedersen forklarer ledelsens motvilje mot ham på en langt mer plausibel måte:

I 1959 kom Christiania Spigerverk inn i bildet ved at Noblikk og Bergen Blikkvalsetrykkeri blei sammenslutta. På Noblikk kom det da helt ny ledelse, og som tillitsmann, og medlem av forhandlingsutvalget av 1960, kom Blom-Pedersen tidlig i et motsetningsforhold til denne. Et motsetningsforhold som har vokst jamt siden. Vi kan trekke fram to konkrete saker:

1. I begynnelsen av 60-åra blei det gjennomført ei endring i tidsstudieavtalen ved bedriften, slik at de såkalte "personlige behov" blei henvist til faste pauser. Blom-Pedersen var dengang med på forhandlingene, men nekta å underskrive den protokollen som skulle gjøre nyordninga til et faktum. Forandringa kom, men uten hans underskrift.

2. Vinteren 64/65 var snørik. Brøytekantene hopet seg opp foran "arbeiderinngangen" på

PARLAMENTARISK VEI TIL SOSIALISMEN EN ILL

De norske juntalovene - garanti for kapitalmakta

Etter Menstad-slaget i 1931 der den daværende forsvarsminister Vidkun Quisling satte hær og politi inn mot arbeiderne i kamp for deres rettigheter, uttalte den samme Quisling for å rettferdiggjøre sine handlinger: "Jeg står ikke her som privatperson, men jeg står her som landets forsvarsminister – jeg vil anklage det kompani av oppviglere, der lever som fiender av vårt samfunn, og har sammensvoret seg om å kaste av statens autoritet – hele verden har erfaring for hva det fører til – åndelig og materielt ødelegger det samfunn og individ. – – – Jeg er ikke noen tilhenger av at man skal sende militær hit og dit. Militær er som man sa i gamle dager 'kongens yderste midler'. Men det ligger jo i de sivile myndigheters hånd å rekvirere militær når de mener det behøves. Jeg vil også si at det er statsmaktens første rett og første plikt å sørge for opprettholdelse av den alminnelige orden og sikkerhet." (Innlegg i Trontaledebatten 1932).

Dette er borgerskapets ord, både før og etter Menstad.

Denne Quislingske ånd anno 1932 var spesielt tydelig å høre i 1950 blant annet fra den daværende Arbeiderparti-regjering i forbindelse med det framlagte forslag til en "lov om særlige rådgjerdinger under krig, krigsfare og liknende forhold".

NATO ble opprettet i 1949 for å beskytte den vestlige kapitalismen mot den østlige kommunismen, men også i særdeleshet mot arbeidernes generelle kamp for å velte det kapitalistiske åket. USA dominerte den politiske, økonomiske og militære utviklinga i Vest-Europa etter krigen, og gjorde det fremdeles. Og på amerikansk ordre måtte alle de vestlige land (og må det fremdeles) innrette sin politikk, økonomi og sitt militærvesen etter USA's behov.

Resultat: Antikommunisme og arbeiderfiendtlig politikk.

Et konkret eksempel er den nevnte "lov av 15. desember 1950 om særlige rådgjerdinger under krig, krigsfare og liknende forhold." Denne loven er en sivil beredskapslov oppretta etter ordre fra USA. Også de andre medlemsland i NATO har liknende lover.

Hva er så hensikten med denne loven? Quisling og borgerskapet sa i 1932 at "det er statsmaktens første rett og første plikt å sørge for opprettholdelse av den alminnelige ro og orden." Nils Hønsvald og borgerskapet sa i 1950: "Vi må få en lov som kan bli et effektivt redskap i myndighetenes hender under krig og andre alvorlige krisesituasjoner, som med andre ord vil kunne være et viktig ledd i vår sivile beredskap, men som samtidig har en slik form og et slikt innhold at den kunne aksepteres av de fleste."

Borgerskapet som sitter med makta i Norge, opprettholder denne makta ved voldsapparatet, lovverk, politi og hær, og legitimerer voldsanvendelsen mot opprørere ved snakk om "opprettholdelse av ro og orden".

I løpet av mellomkrigstida utvikla voldsapparatet seg i takt med de tiltakende arbeiderkampene. På den tida var forsvarskommandoen helt underlagt forsvarsministeren, dvs. regjeringen. Politiet var det viktigste redskap i undertrykkelsen, hæren ble sjelden trukket inn, men det forekom – da politiet ikke klarte å slå ned arbeiderne på egen hånd. Quisling sendte for eksempel til Menstad i 1931 et kompani av garden, 4 krigsskip, en del av Telemarksbataljonen pluss politi.

Men det viste seg snart at hvis opprørerne effektivt skulle slå ned, måtte de sivile og militære myndigheter koordineres bedre. I ulovleg måtte en legge vekt på å "forebygge" framtidige konflikter – dette førte til oppbygginga av et etterretningsvesen allerede fra begynnelsen av 30-åra. Dette etterretningsvesenet registrerte bl. a. kommunister og arbeidere som deltok i ulovlige streiker og aksjoner. Da tyskerne okkuperte Norge i 1940 ble disse etterretningsrapportene brukt av Gestapo.

Etter krigen fikk amerikanerne overtaket. Og da Tyskland militært var beseira, slut-

ta de kampen mot nazismen (selvfølgelig) og førte kampen mot kommunisme og kommunister videre.

USA's og NATO's infrastruktur nødvendiggjorde en klarere lovgivning i medlemsland når det gjaldt å slå ned større arbeideroppstander og all annen kommunisme.

Utgangspunktet for beredskapsloven var altså: Få lovhjemlet makthavernes adgang til militærdiktatur når de finner det påkrevet.

Unntakslovene tar sikte på å gi administrasjonen (dvs. staten) de nødvendige fullmakter i de tilfelle der landet skulle komme i krig eller en annen alvorlig krisesituasjon. Det heter: §1. "Er Stortinget på grunn av krig (el. krise f. eks. streiker, arbeideroppstander etc.) avskåret fra å utføre sin virksomhet, tillegges det kongen å gjøre alle de vedtak som er påkrevet for å ivareta rikets interesser..."

Når vi vet at forsvarskommandoen og NATO er identisk med kongen, er det disse som får fullmakt til "å ivareta rikets interesser". Militærkuppet i Hellas i 1967 konkretiserer dette. Hellas hadde liknende unntakslover som Norge. I tillegg hadde NATO utarbeidet sine planer for hvordan NATO's interesser skulle ivaretas.

I et fascistdokument av dimensjoner, nemlig Ot.prp. nr. 78, 1950, kan en lese et utkast til loven. Her står det: "Når skal loven gjelde?

a) Uten videre når landet blir utsatt for væpna angrep, dette innebærer at landet er i krig; og på grunn av solidariteten i Atlanterhavspakten (art. 5) vil dette bety at Norge vil kunne komme i krig uten at landet selv har vært utsatt for direkte angrep.

b) Når krig truer eller rikets sikkerhet eller selvstendighet er i fare av andre grunner. F.eks. under situasjoner med sterk utenrikspolitisk spenning vil indre uro kunne bety overhengende fare for landets sikkerhet, selv om det i øyeblikket ikke kan påvises at det foreligger øyeblikkelig krigsfare."

Likeledes er det her spesifisert konkrete tiltak som må settes i verk. Om forvaring av mistenkelige personer, beslaglegging av eiendom, sensur av trykte skrifter o.l. Og en paragraf som lyder: Med fengsel i 3 år inntil på livstid eller med døden straffes den som i krigstid eller med krigstid for øyet, oppfordrer eller tilskynder til, er med på beslutningen om eller deltar i ulovlig lockout, streik eller boikott som egnet til å svekke Norges motstandsevne."

Som vi ser er loven direkte retta mot arbeiderbevegelsen. Samtidig åpner loven adgang til telefonavlytting, kontroll av postsendinger osv. Begrepet 5. kolonne blir brukt: "det kompani av oppviglere som lever som fiender av vårt samfunn." Sjefen for forsvarsstaben uttaler: "en utilstrekkelig lovgivning og ineffektive tiltak mot en norsk femtekolonne vil kunne berøve landet, nettopp når det gjelder, verdien eller de fulle verdi av et militært forsvar som skal trygge rikets sikkerhet."

I Sverige er SÄPO (sikkerhetspolitiet) avslørt, og man vet at kommunister, FNL-aktivister og andre "oppviglere" er registrert. Vi vet at også i Norge fins det slike registre.

Den offentlige debatten som fulgte etter at Ot.prp. nr. 78 ble framlagt, viste for all verden hva arbeiderne mente om denne loven. Pressa brakte gjennom hele 1950 resolusjoner fra hundrevis av fagforeninger der lovene ble karakterisert som "fascistisk unntakslov", "diktaturrets politilover", "avskaffelse av arbeiderklassens demokratiske rettigheter", "fastsetter dødsstraff for streik", "enhver organisert streik fra arbeiderklassens side kan stemples som landsforræderi med dødsstraff ved standrett!"

Da saka kom opp i Stortinget høsten 1950 snakket arbeiderpartimedlemmer om at

NATO vart skipa for å hindra at arbeiderklassen i dei vest-europeiske landa skulle kome til makta og gjere ende på kapitalismen. Den kommunistiske rørsla hadde stor framgang etter krigen, og var ein alvorleg fare for makthavarane i mange land. Dei reaksjonære mana no fram Sovjetsamveldet som ei farleg og aggressiv makt som ville gå til åtak på Vest-Europa, noko som ikkje berre var usant, men heilt utenkeleg at Sovjet kunne gjera med 22 millionar menneske drepne i krigen mot fascismen og nazismen. Ein sanselaus propaganda mot alle kommunistar og kommunist sympatisørar vart likefullt sette i gang av dei reaksjonære og sosialdemokratane, ein så grov at vi i dag må undrast at det var mogeleg.

Amerikanarane trudde heller ikkje på propagandaen sjølve. Dei visste betre. George F. Kennan, ein av hovudmennene bak den amerikanske politikken på den tid, har seinare teke opp att fleire gonger at dei amerikanske leiarane var fullt klare over at Sovjet-samveldet ikkje hadde planar om "eit militært åtak over grensene", men at "trugsålet" var at folket i landa sjølville føra inn sosialismen. For å hindra dette kom så Marshallhjelpen, den tids u-hjelp for Europa, som saman med NATO gjorde landa i Vest-Europa til amerikanske lydrike.

I dag samarbeider USA-herrane og Sovjetrevisjonistane. For å halda oppe si maktstilling har Sovjetleiarane fullstendig innordna seg under krava frå USA-imperialismen om "ansvarleg" politikk. I staden for å stø og aktivt hjelpe dei folk i verda som reiser seg til kamp mot USA-imperialismen driv Sovjetleiarane saman med USA-herrane ein felles undertrykkingspolitikk mot folk over heile verda. Både Sovjet og USA gjev pengar og våpen til terror-regimet i Indonesia som slakta ned om lag ein million kommunistar, dei samarbeider med undertrykkjarane i India, dei samarbeider begge med dei fascistiske gorillariksstyra i Latin-Amerika, dei gjev begge hjelp til utryddingskrigen som dei nigerianske herskarane fører mot folket i Biafra, "ordningar" som hindrar frigjering for folka i Midt-Austen. Medan det vietnamesiske folket fører sin kamp på liv og død mot den amerikanske åtaksmakta, har Kosygin vennskapelege samtalar med den amerikanske presidenten om "verdsfreden", den freden som går ut på hardhendt utbytting, og utsvelling og napalm mot dei som reiser seg til kamp mot undertrykkinga.

Men samstundes med dette samarbeidet

Kuppet i Hellas 21. april 1967 forteller mye om hvilke interesser NATO virkelig er skapt for å ivareta, og hvilke metoder som brukes for å ivareta disse interessene.

Oberstene i Hellas gjennomførte kuppet etter et nøye planlagt NATO-opplegg – den såkalte Prometeusplanen. Denne planen er en videreføring av NATOs unntakslover som gir full adgang til innføring av reint militærdiktatur dersom den USA-dominerte regjeringa i et land trues av en ytre eller indre fiende. I disse unntakslovene heter det blandt annet:

"USA-styrkens skal ha rett til å okkupere ethvert område eller enhver bekvemmelighet som anses for nødvendig for at de kan fullføre sin oppgave og for å trygge deres sikkerhet, slik som bestemt av øverstkommanderende for de amerikanske styrker, og de skal ha rett til å installere slikt utstyr som de bestemmer er nødvendig for å fullføre disse oppgaver."

"også utenfor militære områder skal USA-styrkenes militærpoliti ha full autoritet. ... og folk som gjør seg skyldig i overgrep mot USA-installasjoner skal kunne arresteres av USA-styrkene og overgis myndighetene i vedkommende land for å dømmes etter gjeldende lover."

Regjeringene i de enkelte NATO-land har i følge avtaler plikt til å forsyne USA med alt tilgjengelig materiale som det nasjonale etterretningsvesenet sitter inne med. I Hellas før kuppet finansierte CIA hoveddelen av

NATO og W som trug

som utviklar seg meir og meir, har røyvarstatane motsette interesser i samme området. Denne motsetninga er av same slaget som motsetninger mellom dei gamle europeiske imperialismaktene.

Samarbeidet mellom Sovjetleiarane og dei mektige i USA blir meir og meir intimt. Når no Sovjetleiarane driv same røyvarpolitikken som USA, med "forståinga" mellom desse leiarklikkane utvikla endå meir. Toppleinga i USA vart varsla før innmarsjen i Tsjekkoslovakia, og amerikanerane var dei fyrste som tok til orde for ikkje å leggja for stor vekt på invasjonen og heiler syna forståing og vilje til samarbeid.

Kampen mot Kina har verka sterkt til å styrkja samholdet mellom Moskva og Washington. Det kinesiske folket under leiing av Mao Tse-tung går no framst i den verdsrørsla som er i gang mot imperialistisk undertrykking, for sosialisme og frigjering for alle folk. Kina er utpekt som hovudfienden både av Sovjetleiarane og sjefane i USA. Den amerikanske regjeringa har sjøl opplyst at dei har liggjande konkrete planar for atomåtak på Kina, og no får vi vita at åtaket fleire gonger har vore nær ved å bli sett i verk.

Dei idylliske tilhøva mellom dei to røyvarstatane skal no utvidast til også å gjelda for NATO og Warszawapaktlanda. Utvida samarbeid og tilnærming til Sovjet og Warszawa-landa vart drøfta på NATO-konferansen i Brüssel i april, med "positivt resultat", som det heiter.

Før denne konferansen skreiv Aftenposten om dei amerikanske drøftingane med Sovjet m. a. : "Presidenten (Nixon) har gått meget varsomt frem på denne veien som hans forgjenger var klar til å slå inn på da russerne slo til i Tsjekkoslovakia. Men nu er det ifølge utenriksminister Rogers ikke lenger noe som hindrer at disse to supermakter innleder de forhandlinger som kan åpne nye perspektiver, ikke bare for forholdet dem imellom, men også for den nordatlantiske allianse."

Aftenposten skreiv at det var von om å få vita noko om "hvilke forhåpninger de har om en politisk tilnærming til Moskva", og vidare:

"De felles interesser vis a vis Folkerepublikken Kina og Midt-Østen, i den forstand at supermaktene helst vil unngå å bli trukket inn i en konfrontasjon begge steder, understrekes stadig her, liksom man hyppig henviser til den hjelpsomme rolle som russerne har spilt ved anstrengelsene for en forhandlingsløsning i Vietnam". (Aftenposten, 9/4-69)

På NATO-konferansen kom Nixon med "en sterk appell om realisme, evne til å se verden slik den er. Det betyr blant annet opptining av de gamle forestillinger om øst mot vest," sa presidenten, som sjølsagt la til at "man glemmer ikke de store ideologiske ulikheter".

Sovjet og Warszawapakt-landa har gjort framlegg til NATO-maktene om ein "all-europeisk tryggleikskonferanse". Framlegget vart godt motteke på NATO-konferansen, så det blir "arbeidsvidare med den saka". Men kva er det dei europeiske maktene skal tryggja seg mot? Kva er det for ein fiende som er sams for regjering-

NATO-kuppe for stor

utgiftene til det greske sikkerhetspoliti, KYP. KYP er bygd opp av og samarbeider nært med CIA. Under kuppet ble KYPs hemmelige kartoteker tatt i bruk, og i løpet av ei natt ble 500 kartotekførte kasta i fengsel. Også i Norge eksisterer liknende kartoteker – også i Norge er det blitt offentliggjort hemmelige dokumenter som gir USA rett til å intervernere i tilfelle unntakstilstand. NATO er såleis et redskap retta mot folket i medlemsland.

Det er altså dokumentert at kuppet i Hellas 21/4-67 skjedde etter mønster av hemmelige NATO-planer om hvordan nasjonale folkereisninger mot USA-imperialismen ska kunne slå ned så effektivt som mulig. Som en trussel mot USA-imperialismen regnes alt fra folkereisning og sosial uro til streike forsiktede ymt om utmelding av NATO og liberale utenriks- og innenrikspolitiske reformer. Eksempelet Hellas viser hvor lite som skal til for å sette NATOs unntakslover i kraft. I disse unntakslovene heter det:

"I tilfelle av indre uro som materielt kan influere USA-styrkenes oppgave eller deres sikkerhet, så som væpnet opprør eller omfattende motstand skal